

Stenogrammid

XIV Riigikogu stenogramm

III istungjärk

Kolmapäev, 29. jaanuar 2020, kell 12:00

Toimetatud

12:00 Infotund

1. 12:02 Pensionireform

2. 12:17 Pensionisüsteemi lõhkumine

3. 12:31 Pensionid

4. 12:46 Sallivus

5. 12:58 Puudega inimesed

6. 13:11 Pensionireform

7. 13:25 Valitsemisala tegevused

8. 13:34 Pensionireform

9. 13:52 Teehoiukava

12:00 Infotund

Esimees Henn Põlluaas

Tere hommikust, lugupeetud kolleegid! Alustame oma igakolmapäevast infotundi. Täna osalevad peaminister Jüri Ratas, majandus- ja taristuminister Taavi Aas ning rahvastikuminister Riina Solman. Aga kõigepealt teeme kohaloleku kontrolli.

Kohaloleku kontroll

Kohal on 31 Riigikogu liiget ja puudub 70.

Tutvustan teile infotunni protseduuri. Kõigepealt saavad küsimuse esitada registreerunud Riigikogu liikmed, siis saab küsimuse esitaja võimaluse täiendavaks küsimuseks ja saalist veel üks Riigikogu liige. Küsimuse esitamise jaoks on aega kaks minutit ja küsimus peab mahtuma selle kahe minuti sisse, mitte minema üle, nii nagu tavaliselt läheb. Eelmises koosseisus ja ka varem lülitati üsna julmalt mikrofon välja, kui aega ületati. Me seda ei ole siiani praktiseerinud. Aga kui ikkagi ei mahu selle sisse, siis arvestage seda, et seda vähem küsimusi saab ju esitada, nii et jääge ikkagi kahe minuti sisse. Vastamiseks on aega kolm minutit.

Üles Tagasi

1. 12:02 Pensionireform

Esimees Henn Põlluaas

Paluks siis kõigepealt esimese küsimuse esitada Indrek Saarel ja talle vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

Indrek Saar

Täna, lugupeetud juhataja! Austatud peaminister! Ei ole mingi saladus, et te veel üsna hiljuti olite pensioni teise samba kohustuslikkuse osas hoopis teist meelt, risti vastupidisel arvamusel kui see, mida te esindate praeguse valitsuse juhina, toetades seda pensioni teise samba lammutamist, mis meil täna pealelõunal siin Riigikogu saalis teie usaldushääletusega seotuna ees on. Eile levis muu hulgas selline tore lähiajaloo meenutus ka internetis, kus me kenasti koos 4. oktoobril 2018. aastal, kui mul õigesti meeles on, valitsuse pressikonverentsil sellel teemal rääkides väga üksmeelselt üksteise järel tõdesime, et kohustuslik teine pensionisammas on hädavajalik selle jaoks, et inimesed saaksid tulevikus väärikat pensioni. Muu hulgas te ütlesite seal, et ilma kohustusliku teise sambata on tulevikus pensionid madalamad. Mulle tundub, et pärast kõiki neid pikkasid arutelusid, mida me oleme siin saalis teiega pidanud, on vähetõenäoline, et mul õnnestub teid veel tänase päeva jooksul ümber veenda, aga tahaksin aru saada – ja ma arvan, mitte ainult mina, vaid paljud Eesti inimesed ja ka tulevased põlvkonnad tahaksid ilmselt aru saada ja seda stenogrammi vaadates või kuulates on see ehk võimalik –, mis on olnud need argumendid, mis viimaste kuude jooksul on teid pannud risti vastupidiselt mõtlema sellest, milline peaks olema meie pensionisüsteem. Kes on need eksperdid, kelle argumentidele te toetute?

Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Auväärt Riigikogu! Hea küsija, aitäh selle küsimuse eest! No ma nägin eile ka, kuidas seda videot sotsiaalmeedias kõvasti jagati. Kõigepealt, see põhivaidlus, mis käis, teil on õigus, 2018. aasta teisel poolel, oli ju selle üle, kas teine pensionisammas kaotada täielikult või mitte. Ja ma jätkuvalt olen seisukohal, et ma ei arva, et see tuleb ära kaotada. See oli selle vaidluse tuum. Nüüd, te toote selle video sisse – mis ma seal ütlesin, kas ma olen siis oma positsioone muutnud. Kindlasti ma jätkuvalt arvan seda, et pensionite kogumine on vajalik, on mõistlik, et tagada inimestele pensionipõlves parem toimetulek. Ma arvasin seda siis ning olen samal veendumusel ka täna, hetkel siin infotunnis. Valitsuse seisukoht pensionisamba reformimisel on, et see muudab pensionisüsteemi paindlikumaks, aga kaitseb ka pensioni kogujat ning mis minu meelest väga oluline on, motiveerib eri fonde pakkuma paremat tootlikkust. Reformi tulemusel on inimestel suurem vabadus kogutud raha kasutamisel ja oma pensionipõlve kindlustamisel. Kindlasti ma seisan ka selle eest, et Eesti inimeste väärikas vanaduspõlv oleks üks selle valitsuse väga suur prioriteet, ja seda on näidanud ka meie tegevused. Tõsi on, et ka eelmises valitsuses me muutsime teatud määral teise pensionisamba regulatsiooni, et vähendada fonditasusid ja veel mõningaid muudatusi teha. Kindlasti aitas see kaasa, et fondid on muutunud tootlikumaks. Nii et vastus teile on, et see vaidlus toona oli, kas teine sammas kaotatakse. Koalitsiooni moodustamise tulemusel on jõutud kompromissile, seda ei kaotata, see muutub vabatahtlikuks. Kõik, kes soovivad, saavad teises pensionisambas jätkata, ja ma usun, jätkata parematel tingimustel kui seni. Aga kes soovivad teistmoodi oma raha kasutada, siis ka see võimalus on. Nii et see muutub vabatahtlikuks.

Esimees Henn Põlluas

Täpsustav küsimus, Indrek Saar, palun!

Indrek Saar

Täna vastuse eest! Lugupeetud Jüri Ratas! Kui ma nüüd õigesti aru sain, siis me oleme jätkuvalt sama meelt, et ilma teise pensionisambata on tulevikus pensionid madalamad. Ekspertide prognoos on, et need võivad olla madalamad 30%, mis tähendab seda, et kindlasti on väga keeruline tulevikus sellise pensioniga üldse toime tulla. See on see valik, mille ees me võib-olla mõne aja pärast oleme. Paljudel inimestel, kes nüüd raha välja võtavad – heas usus, et neil õnnestub seda investeerida –, ei pruugi see investering hästi minna või see raha kulub enne ära, kui see investeringuks saab. Neil tekib tulevikus suure tõenäosusega probleem, kuidas nad igapäevaselt toime tulevad. Mis teie arvamus on? Ma saan aru, et meie vaevalt enam paarikümne aasta pärast otsustamise juures oleme, aga mine tea. Need noored inimesed, kes siin saali rõdul on – meie tulevane põlvkond –, peavad hakkama langetama sisulisi väärtusvalikuid. Mis teie soovitus on? Kas nad peaksid nendele inimestele, kes tulevikus hakkama ei saa – sellepärast, et nad võtsid raha välja ja see raha kulus ära –, ütlema, et see oli teie risk, see oli teie viga, vaadake nüüd ise, kuidas saate? Või peaks riik arvestama sellega, et tal on selle jaoks mehhanismid, et neid inimesi aidata? Mis selliste mehhanismide loomine maksma läheb ja kuidas neid mehhanisme luua? Mis on teie soovitus, milline valik peaks olema?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! No te osava poliitikuna maalite sellise pildi, nagu teie soovite näha. Aga see pilt ei ole selline. See

pilt on täpselt selline, et kõik, kes soovivad – kõik, kes täna soovivad samadel tingimustel jätkata –, saavad sinna teise sambasse kogumist jätkata. Veel enam, see reform annab võimaluse nendele inimestele, kes 2001. aastal ei liitunud, sest siis ei liidetud sunniga, vaid see liitumine oli vabatahtlik – sündinud 1982 või varem –, teise sambaga liituda. Nii et ma ei saa üldse aru sellest hüsteeriast, et tänasest hetkest lugedes 30 aasta pärast või 20 aasta pärast – või kuidas te ütlesitegi – inimestel ei ole enam sissetulekuid. Inimesed teevad, ma olen täiesti veendunud, ratsionaalseid otsuseid säästude ja raha kogumisel. Mina usun sellesse.

Ma arvan, et see, mida konkreetselt üks või teine persoon teeb, ongi tema enda otsus. Te ütlete, et teatud aja pärast, x aasta pärast, on pensionid seetõttu, et tullakse teisest sambast välja, ca 30% väiksemad. No see on väga spekulatiivne väide: väita midagi, mis juhtub, ma ei tea, 15, 20 või 30 aasta pärast. Väga keeruline on seda ennustada. Tegelikult ma arvan, et veel selles koosseisus me peame tulema uuesti tagasi selle juurde, kuidas tagada esimese pensionisamba suuremat panustamist pensionidesse. Ega siin väga palju võimalusi ei ole. Need on poliitiliste valikute kohad. Jah, see tähendab suuresti erakorralise pensionitõusu rakendamist. Mul on hea meel, et sellel aastal saab olema erakorraline pensionitõus üle pikkade-pikkade aastate.

Nüüd, te tahate öelda, et mina olen teiega – ma saan aru, et teie väide selline oli – ühes paadis, uskudes, et ilma teise sambata pensionid muutuvad väiksemaks ehk kahanevad. Nagu ma ütlesin, punkt üks: keegi ei pea lahkuma teisest sambast. Väga paljudel inimestel tekib võimalus teise sambaga liituda, aga kindlasti on ka neid, kes näevad teisi investeerimisvõimalusi. Ja ma arvan, nagu ma ütlesin, et inimesed igal juhul teevad ratsionaalseid otsuseid. Nii et kui palju te ka ei taha, ma selle lausega teiega samasse paati ei tule.

Esimees Henn Põlluas

Taavi Rõivas, palun!

Taavi Rõivas

Aitäh! Mulle tundub siin teie vastustest, et teie mälu vajab pisut värskendamist. "Ma ei pea õigeks, et muudame hetkel seda süsteemi, mis on riigi poolt teise sambaga loodud, kus riik panustab sinna kaks kolmandikku ja inimene ühe kolmandiku." Siin ei ole juttu, kas sammas kaotatakse või ei kaotata. Ning jah, arvasite õigesti, need on teie sõnad, lausunud 1. novembril 2018. Samamoodi ütlesite enne valimisi selgelt, kaljukindlalt, et EKRE-ga te valitsuskoostööd ei näe ega tee. Te ütlesite, et keskmine pension jääb maksuvabaks, ometi sai teie valitsus selleks, kes esimesena Eestis keskmise pensioni maksu alla pani. Te ütlesite, et pensionisambaid ei ole vaja muuta, aga ometi nüüd olete teinud pensionisammaste muutmisest oma valitsuse kõige olulisema eelnõu, nii et lausa valitsuse usaldus on kaalul. Te olete loobunud enam-vähem kõigist olulisematest valimislubadustest, millega te inimeste mandaati küsisite. Ja küsimus on lihtne: mis sai sellest Jüri Ratasest, keda me enne valimisi nägime?

Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu teile, härra Rõivas, nende väga huvitavate küsimuste eest! Kõigepealt, see süüdistus, mis teil on, põhimõtteliselt kõlas natuke teises vormis ka Indrek Saare küsimuses ja ma vastasin talle. Toonases vaidluses oli väga tugevasti fookuses, kas kaotada teine sammas või mitte. Nüüd, see vabatahtlikkuse aspekt, mille te minu sellest tsitaadist välja loete – me näeme, et tänases seisus on see ju päris palju muutunud. Ajaliselt on see muutunud palju pikemaks ja see oli ka õiguskantsleri soov, mida sai arvestatud.

Samas on, nagu ma vastasin ka eelmisele küsijale, juba eelmine koalitsioon teinud mitu muudatust teise pensionisamba regulatsioonis. Muudeti pensionifondide investeerimispiiranguid, vähendati riigi sekkumist riskide võtmisesse, kaotati aktsiariski võtmise piirangud, mis tähendab, et pensionifondid võivad investeerida ka 100% aktsiatesse. Samuti võimaldatakse pensionifondidel teha suuremas mahus kinnisvarainvesteeringuid ning teisi turuväliseid ja vähem likviidseid investeeringuid, mis pensionifondide kauget ajahorisonti arvestades sobivad nende investeeringuportfelli. Need muudatused kindlasti toetavad ka Eesti investeeringute tegemist.

Ma ütlesin härra Indrek Saarele vastates ka seda, et see oli eelmise koalitsiooni otsus, et pensionifondide valitsemistasusid tuleb vähendada. Teise samba pensionifondide uueks valitsemistasu piirmääraks kehtestati 1,2% senise 2% asemel ja seetõttu keskmine valitsemistasu langes. 2019. aasta hinnangutel on see 0,62%.

Nüüd kõik need teie süüdistused – mis siin enne valimisi sai lubatud ja muu hull ja paha. Te tõite sisse keskmise pensioni ja ütlesite, et see läheb maksu alla. Ma ütlen niiviisi, et pension on alati maksu all. Küsimus on selles, kui suur protsent on neid pensionäre, kes saavad pensioni rohkem, kui on tulumaksuvaba miinimum. Tõsi on see, et me oleme tulumaksuvaba miinimumi tõstnud 500 euroni. Küllap te mäletate neid aegu, kui olid suured vaidlused, kas tõsta seda 10 eurot või vähem või rohkem, mis annaks inimestele paar eurot võitu. Sai tehtud päris jõuline samm ja ma arvan, õige samm. Aga me oleme pensioni tõstnud ka indekseerimisest tulenevat summat ja erakorralise pensionitõusu summat kokku liites. Viimase 12 aasta suurim pensionitõus saab toimuma ja loomulikult selle üle on hea meel.

Esimees Henn Põlluaas

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

2. 12:17 Pensionisüsteemi lõhkumine

Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Kaja Kallas ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

Kaja Kallas

Hea Jüri, mul on hästi lihtne küsimus. See küsimus on, kelle sõnad need on. Esiteks: "Meie vananevas ühiskonnas on pensioni ette kogumine kindlasti vajalik, sest vastasel juhul peame isegi praeguste palkade ja pensionite suhte säilitamiseks suurendama oluliselt tulevaste põlvkondade maksukoormust. Seetõttu peab teine pensionisammas riikliku pensioni osana kindlasti säilima." Teiseks: "Kogumispension muutmise vabatahtlikuks tähendaks seda, et meie inimesed peaksid tulevikus olema valmis leppima madalamate pensionitega. Kuna vanaduspension pole praegu kindlasti piisavalt kõrge ning suur osa meie eakaid elab suhtelises vaesuses, siis pole selle vähenemiseni viivad ettepanekud põhjendatud. Vabatahtliku kogumise võimalus kolmandasse sambasse on praegustel töönimistel niigi olemas". Kolmandaks: "Ma ei pea õigeks, et muudame hetkel seda süsteemi, mis on riigi poolt teise sambaga loodud, kus riik panustab sinna kaks kolmandikku ja inimene ühe kolmandiku." Neljandaks: "Minu arvamus on see, et pensioni teine sammas peab jätkuma. Kolmas on neile, kes väga soovivad vabatahtlikult panustada". Küsimus lihtne: kelle sõnad need on?

Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu selle küsimuse eest! Noh, see on siin Riigikogus ikka nii, et kelle käes järg on, see küsib oma küsimuse, hoolimata sellest, et seda on juba varem küsitud. Aga ma vastan kõigile neljale episoodile nendes teie ette vuristatud küsimustes. Kõigepealt, mina ei tea ühtegi seaduseelnõu, mis viiks teise pensionisamba pensionisüsteemist lahku. Teine pensionisammas on ka vabatahtlikkuse korral, kui Riigikogu nii otsustab, osa pensionisüsteemist – seda erinevalt vahel kõlavatest etteheidetest, nagu ka teie küsimuses kõlas, et see viiakse sealt välja. Ei viida! See on täiesti vale jutt. Nüüd, te tõite selles suure tõenäosusega minu tsitaadis välja vanaduspension küsimuse. Nagu ma vastasin ka härra Rõivasele ja härra Saarele, see on tõesti viimase 12 aasta kõige kõrgem pensionitõus. Ei ole mingitel põhjustel ei Keskerakonna ega ka Reformierakonna juhitud valitsus viimase 12 aasta jooksul suutnud teha erakorralist pensionitõusu. Kui mu mälu mind ei peta, siis viimane erakorraline pensionitõus sai tehtud siis, kui sotsiaalministri ametit pidas Jaak Aab. Vaadates tänavust keskmise vanaduspension tõusu, võib julgelt väita, et suurusjärgus saab see olema 540 eurot aasta kohta. 540 eurot aasta kohta! Selline väga jäme rehkendus tähendab seda, et need, kes keskmist vanaduspension saavad, saavad aastas ühe pensioni lisaks. Ma arvan, et see ei ole mitte halb samm, aga see ei ole kindlasti piisav samm. Praeguse valitsuskoalitsiooni üks prioriteet on tõesti see, et vanaduspensione lisaks indekseerimisele ka erakorraliselt tõsta. Ühe sammu me oleme teinud ja kindlasti neid debatte tuleb järgmistel aastatel riigieelarvet ja riigi eelarvestrateegiat arutades jätkata. Nüüd see lause, mis minu tsitaat oli, et riik paneb kaks kolmandikku ja inimene paneb ühe kolmandiku. Ma vastan teile samamoodi nagu esimesele punktilegi: ega see ei muutu. Kõik, kes tahavad jätkata enda poolt panustamist teise sambasse, saavad seda teha. Teise samba aluseid ei muudeta, ei muudeta ka nendele inimestele, kes nüüd soovivad teise sambaga liituda. Teatavasti praegu see piir läheb sünniaasta 1982 juurest.

Esimees Henn Põlluaas

Kaja Kallas, täpsustav küsimus. Palun!

Kaja Kallas

Aitäh! Esiteks, mind ei ole vaja patroneerivalt õpetada. Ma olen siin algusest peale ja kuulsin väga hästi teiste inimeste küsimusi. Ma omast arust väljendusin väga selgelt. Ma ütlesin kaks korda küsimuse, millele ma soovisin vastust, ja see küsimus oli, kelle sõnad need on. Sellele te ei vastanud, rääkisite oma juttu. Ma vastan teile: need on Jüri Ratase sõnad. Ja muide, Jüri Ratas on öelnud – ma loodan, et te ei ole kuidagi nagu kahes isikus, kuigi teile meeldib endast ka kolmandas isikus rääkida –, et teine pensionisammas peab jätkuma praegusel kujul. See jutt, mis te praegu kõik räägite nendest muudatustest, et tookord oli hoopis teine jutt

- see ju ei vasta tõele. Need sõnad, mida te siis ütlesite, ja need sõnad, mida te täna räägite, on kardinaalselt vastuolus. Ja kui te ei mäleta, siis me saame teile need tsitaadid koos allikatega esitada - need on Jüri Ratase sõnad. Ja mina küsin, miks te oma sõnade taga ei seisa. Miks te lähete selle lammutamisega edasi, kui te teate, mis see endaga kaasa toob? Ja veelgi enam: kuidas on juhtunud nii, et see, millele te võitlesite enne valimisi vastu, on saanud teie jaoks nii oluliseks küsimuseks, et te seote sellega oma valitsuse usalduse? See on kõige tähtsam eelnõu, mida teie valitsus üldse oma ametiajal läbi surub, ja surub läbi jõuvõtetega.

Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu teile selle küsimuse eest! Ma arvan, et ma kahel korral ütlesin eelmisele küsimusele vastates, et need on minu sõnad. Küsimus on selles, kas te soovisite seda kuulda või mitte. Mina ei kirjuta ühelegi austatud Riigikogu liikmele küsimusi ette. Ja auväärt Riigikogu liikmed, ärge kirjutage ka minule ette, kuidas mina pean vastama. Kindlasti ma alati ei anna sellist vastust, mis opositsioon kuulda soovib. See ongi arusaadav. Ja poliitiline debatt, ma arvan, saalis peabki olema, see on mõistlik ja kindlasti edasiviiv.

Nüüd teie küsimus: miks? Sellele ma eelmisele küsimusele vastates vastasin pikalt. Te ütlete, et see on kõige olulisem seaduseelnõu, nii et see seotakse isegi usaldusküsimusega. Miks valitsus seda teeb?

Koalitsioonileping on, ma arvan, alati ühiste eesmärkide kogum. Kindlasti mingid punktid esitavad partnerid koalitsioonilepingusse suurema initsiatiiviga, suurema entusiasmiga, kui teised koalitsioonipartnerid neisse suhtuvad, aga kokkuvõttes see on ühine dokument ja ühised eesmärgid, mida koalitsioon soovib ellu viia. Nii on ka selle punktiga. Koalitsioonil ei olnud mitte mingisugust plaani siduda tänane Riigikogu istungi päevakorrapunkt usaldusküsimusega. Meie siiras plaan oli seda Riigikogus arutada, ja arutada nii, nagu Riigikogu kodu- ja töökorra seadus ette näeb, kolmel lugemisel. Tõsi on see, et kui tuli juhtivkomisjonile esitada muudatusettepanekuid, siis neid muudatusettepanekuid - ma loodan, et ma ei eksi - esitati suurusjärgus 950, täpsemalt 957. Enamik nendest tuli loomulikult opositsioonilt. Sinna ette andis opositsioon teada, et tuleb teha kõik, kasutada kõiksuguseid tööriistasid, et mitte mingil juhul seda seadust Riigikogu vastu ei saaks võtta. Seda püütakse takistada. No ega mul ei ole teada konkreetset fakti, et te oleks neid 957 ettepanekut hakanud hääletama kümneminutilise vaheaegu võttes, aga omades natukene poliitilist kogemust, võisin suure tõenäosusega arvata, et nii see saanuks olema. Mida see tähendanuks? See tähendanuks seda, et austatud Riigikogu töö oleks seiskunud ainuüksi nende vaheaegade võtmise tõttu seitsmeks ööpäevaks. Seitse ööpäeva! Ja kuna Riigikogu ei tööta igal nädalapäeval ööpäevaringselt, tähendanuks see nädalaid. Riigikogu töö oleks sellisel juhul ainult vaheaegade võtmine, siit saalist välja ja siia sisse käimine. Ma ei näe sel juhul kuskil sisulist debatti, mille te nagu tõstasite, kui oma muudatusettepanekud esitasite. See oli põhjus, miks valitsus sidus selle usaldusküsimusega: et saada pidada siin sisulist debatti.

Esimees Henn Põlluaas

Urmas Kruise, palun!

Urmas Kruise

Aitäh, austatud istungi juhataja! Lugupeetud peaminister! Loomulikult, ega vanasõna vastu ei saa: "Mees annab sõna, mees võtab sõna." See põhimõtteliselt ilmestab minu hea kolleegi eelmist küsimust. Aga olles ka ise teatud valitsuskogemusega ja poliitilise kogemusega, pean ütleva, et ma ei mäleta ühtegi arutelu, kus oleks arutatud seda, millisel kombel võiks meie tuleviku pension väiksem olla. Alati on arutatud seda, et meie tuleviku pensionid peaksid olema suuremad, ja alati on üritatud rääkida minimaalsest tasemest 40% keskmisest palgast. Selle eelnõu kohta on kõik eksperdid - nii rahvusvahelised kui meie riigi omad - selgelt öelnud, et meie süsteem ei seisa ühel jalal. See süsteem on tervik, mis koosneb mitmest sambast. Esimene ja teine sammas garanteerivad inimestele tulevikus kindlasti suurema pensioni. Seetõttu jääb täiesti arusaamatuks, miks on vaja teine sammas lammutada. Lammutamise all ma pean silmas seda, et kui see süsteem loodi, siis inimestel, kes liitusid, oli teadmine, et nii nemad kui ka kõik teised, kes selle sambaga liituvad, saavad võimaluse seda raha kasutada siis, kui nad jäävad pensionile ehk lahkuvad tööturult. Seda praegu sellisel kombel ellu ei viida, kusjuures arvestamata on jäetud täielikult see, kui palju see halvendab nende inimeste olukorda, kes teise sambasse jäävad. Nii matemaatiline arvutus kui ka maailmapraktika näitavad seda, et süsteemi ei tohiks sellisel kombel lõhkuda. Öelge, austatud peaminister, miks te seda teete.

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile küsimuse eest! Selles ühes küsimuses oli mitu küsimust, ma proovin loomulikult vastata. Te ütlesite, et mitte kunagi pole tehtud ettepanekuid pensione kuidagi vähendada. No ma saan sellest poliitilisest retoorikast aru. Mulle meenub 2019. aasta Riigikogu valimiste eelne aeg. Kui ma ei eksi, siis tegu oli

Reformierakonna esimehe Kaja Kallase intervjuuga rahvusringhäälingu ajakirjanikule, kes ka praegu seal töötab. Selles intervjuus oli minu meelest juttu sellest, et sotsiaalmaks võiks ära kaduda. Te olete ise selles valdkonnas töötanud ja teate hästi, et sotsiaalmaksust 20% läheb pensionideks ja 13% ravikindlustuseks. See on ju otsene ettepanek pensionide väga järsuks vähendamiseks. Ja mitte ainult, lisaks see tähendab ju ka seda, et arstiabi kättesaadavus võib väheneda. Tõsi, see ei ole siamaani valitsuskoalitsiooni lepingusse jõudnud, aga seda ei saa välistada. Seda Riigikogu on veel kolm aastat ja selle platvormiga või nende mõtetega on lagedale tulnud.

Kindlasti mäletate ka neid aastaid, kui riik ei suutnud indekseerida maksimummääral, ja ka neid aastaid, kui suudeti indekseerida, kui ma ei eksi, ühe krooni – mitte ühe euro, vaid ühe krooni – kaupa. Ühe krooni kaupa! Arvestades toonast elukalliduse tõusu, võib öelda, et see kindlasti ei tõstnud pensione.

Nüüd aga tulen, hea küsija, teie küsimuse juurde tagasi ja ütlen: jah, ma arvan tõesti, et 45-eurone pensionitõus selle aasta aprillis on oluline. See on oluline samm, aga see on ka väga märgiline samm. See on väga tugeva poliitilise märgiga samm, mis annab märku, et tänane valitsus, tänane koalitsioon soovib pingutada, et anda lisaks indekseerimisele nendele inimestele, kes on oma töö teinud, pensioni rohkem juurde. On ironiseeritud, et see on 7 eurot, mõned on öelnud – ma olen näinud suuri sotsiaalmeedia kampaaniaid –, et kasv on ainult 1 euro ja 40 senti. Olgu kas või üks sent, aga meil on põhimõte: kui me suudame anda oma riigieelarvest nendele inimestele, kes seda väärivad – ei saa kuidagi öelda, et Eesti pensionid on kõrged – midagi juurde, just baasossa, just sinna esimese samba ossa, siis seda tuleb igal juhul teha.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

3. 12:31 Pensionid

Esimees Henn Põlluaas

Ja kolmas küsimus samal teemal. Küsib Heljo Pikhof ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

Heljo Pikhof

Aitäh! Austatud peaminister! Nagu me kõik teame, esimesse sambasse läheb sotsiaalmaksust 20%, kui inimene pole teise sambaga liitunud. Kui ta on teise sambaga liitunud, siis esimesse sambasse jääb 16% ja teise sambasse läheb 4% pluss 2% inimese palgast. Kui me nüüd lähtume võrdse kohtlemise printsiibist, siis võib öelda, et kindlasti tekib probleemne olukord, sest teise sambaga mitteliitunud inimesed ei saa korraga välja võtta seda osa pensionist, mis vastab iga kuu palgalt sotsiaalmaksuks makstud 4%-le. Seda nad siis, kui otsustasid teise sambaga mitte liituda, ei teadnud. Kui nad oleksid seda teadnud, võib-olla nad oleksid liitunud teise sambaga ja ka neil oleks võimalus, kui teie eelnõu seadusena vastu võetakse, seda 4% hakata juba enne pensioniiga kasutama. Kui palju võib olla neid inimesi, keda see ehk puudutab? Ma mõtlen neid, kes pole teise sambaga liitunud ja kel pole võimalust võtta enne pensioniiga välja 4% oma sotsiaalmaksust? Kui inimestel võimaldataks välja võtta vaid enda täiendava panusena makstud 2%, siis võrdse kohtlemise küsimust loomulikult ei tekiks. Seega võiks saada välja võtta raha ainult selle 2% ulatuses, mitte ka seda 4%, mis riik on teise sambasse pannud.

Peaminister Jüri Ratas

Jaa, suur tänu selle väga asjaliku küsimuse eest! Vastab tõele, et debatti selle, ütleme, ebavõrdse kohtlemise üle on olnud päris palju ja arvamusi on väga erinevaid. Prognoosida täna, kuidas saab olema homme või kaugemas tulevikus, on väga keeruline, praktiliselt võimatu. Tegelikult küsimus ju puudutabki seda, kui palju siis võiks välja võtta. On olemas lihtsalt sellised andmed, et kui võtab nii mitu protsenti inimesi raha välja, siis mis see tähendab: kui raha võtab välja 20% või 30% jne. Ka on tehtud teatud küsitlusi ja nendele saame oma hinnangutes tugineda.

Nüüd, see ebavõrdne kohtlemine. Ma arvan, et asi ongi täpselt selles, kustpoolt me soovime seda vaadata. On neid, kes ütlevad, et kui see seadus saab jõu, siis algab ebavõrdne kohtlemine. Ja on väga palju neid, kes ütlevad, et tegelikult sai ebavõrdne kohtlemine seoses esimese, teise ja kolmanda pensionisambaga alguse 19 aastat tagasi ehk 2001. aastal. Öeldakse, et põhjus on see, et inimestel oli ju toona, võiks öelda, kolm võimalust ehk alternatiivi. Olid inimesed, kes pidid liituma igal juhul, olid inimesed, kellele anti võimalus liituda,

ja olid inimesed, kellele seda võimalust ei antud, kelle sünniaasta oli nii varajane, et neile öeldi, et nemad ei saa liituda. Nii et juba siis, võib öelda, algas ebavõrdne kohtlemine.

Kui vaadata kehtivat süsteemi, siis me näeme ju ka seda, et kui inimesel on teise samba leping ja ta sureb enne pensionile jõudmist, siis see osa, mis ta on kogunud, päritakse. Kui inimesel on vaid esimene samm, ta ei ole liitunud teise sambaga ja sureb enne pensionile minekut, siis ei pärita midagi. Nii et ma näen, et seda ebavõrdsust on tegelikult selle süsteemi loomisest alates olnud. Ja ma veel kord ütlen ka teile, austatud proua Heljo Pikhof, et me ei soovi ju süsteemi kuidagi muuta nii, et inimestele tekiks kohustuslik positsioon. Inimestele tekib vabatahtlik positsioon. Kes soovivad, saavad alati edasi koguda teise sambasse, kes soovivad, saavad lahkuda.

Esimees Henn Põlluaas

Heljo Pikhof, täpsustav küsimus. Palun!

Heljo Pikhof

Varsti võib-olla tuleb siis tänase valitsuse puhul päevakorra küsimus, et äkki peaks üle vaatama ka liikluskindlustuse ja ravikindlustuse regulatsiooni, et muuta need vabatahtlikuks. Noored inimesed ei ole ju reeglina haiged, võib-olla siis ainult vanemad inimesed liituvad ravikindlustusega ja need, kes on liiklushuligaanid, liikluskindlustusega.

Aga kui me räägime sellest, kas tegu on ebavõrdsusega või mitte – igal juhul ma tunnetan teise sambaga liitununa, et minu olukord ja ka teiste olukord, kes teise sambaga on liitunud ja jätkavad teises sambas olemist, halveneb. See teise samba vabatahtlikuks muutumine põhjustab kogutud vara vähenemist või siis aeglasemat kasvu. Seda on toonud välja kõik analüütikud. Te rääkisite veel, et vaja on inimestele anda vaba võimalus ise investeerida, ütlete siis, erinevatesse pensionifondidesse või kuhu iganes. Aga koos investeerimine on alati odavam. Ja kui me vaatame, kui paljud inimesed praegu investeerivad fondidesse, siis näeme, et neid on ju ainult 2–3%. Kui me vaatame näiteks Suurbritannia kogemust, siis seal on juba inimesi hoiatatud, et neid on petetud, ja valitsus on astunud vahele, et inimesed ei investeeriks igale poole, kuhu neid kutsutakse investeerima. Minu küsimus ongi, võib-olla ma kordan selle üle: mil määral teise samba vabatahtlikuks muutmine põhjustab kogutud vara väärtuse vähenemist või aeglasemat kasvu? Kas te olete sellele mõelnud? Analüütikud on öelnud, et põhjustab. Kas te väidate vastupidist?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt see küsimuse alguses toodud paralleel, et võiks siis muuta ravikindlustuse vabatahtlikuks ja mis te veel tõite. Te teate ju hästi, et meie pensionisüsteem ei koosne ainult teisest sambast. Ei ole teie laudadele ja auväärt Riigikogu saali toodud mitte ühtki eelnõu, et kogu Eesti pension muuta vabatahtlikuks. Esimene samm jääb inimesel ju alati olema. Kes soovib, nagu me oleme palju täna kinnitanud, saab jätkata teise sambasse kogumist. Te ütlesite ennast näiteks tuues, et kui teie jätkate teises sambas kogumist, siis teie kaotate. Ma arvan, et erinevate sissetulekute korral kaotused ja võidud võivadki olla erinevad – seda kindlasti. Aga minu meelest on väga oluline see, kuidas me tagame ka praegustele pensionäridele väarikama pensioni, suurema pensioni. Neid samme on vaja täna astuda. Ja see on minu meelest väga oluline.

Nüüd, kui sellest reformist rääkida, siis selge on, et kui reform käivitub ja kui teatud osa inimesi soovib teisest sambast välja astuda, siis on riigi kohus tõsiselt mõelda, mida teha pensioni erakorralise tõusuga. Ja ma arvan, et sinna tuleb panustada riigi vahendeid. Ma ütlesin siin juba enne ka, et ega me muidu ei saa oma väikseid pensione kõrgemaks. Kui me loodame ainult indekseerimise peale, siis pensionid püsivad ka edaspidi väga suures ulatuses toimetulekumäära piires. Tegelikult on, ma arvan, meie kohus teha kõik, et tõsta võimalikult suur osa pensione toimetulekumäärast või suhtelise vaesuse määrast ülespoole.

Esimees Henn Põlluaas

Taavi Rõivas, palun!

Taavi Rõivas

Aitäh! Väide, justkui oleks Kaja Kallas teinud ettepaneku pensionide "väga järsuks vähendamiseks", on jäme vale! Ja kuigi ma olen kindel, et Kaja Kallas ei lähe kaasa selle valitseva hoovusega nüüd mitu nädalat solvunud mängida, siis viisakas oleks küll selle eest vabandada. Ma kordan veel kord, see teie väide on jäme vale, mitte midagi sellist ei ole ta öelnud.

Teiseks, teile meeldib rääkida esimesest sambast, praegustest vanaduspensionäridest ja 1,40 euro suurusest

erakorralisest pensionitõusust. Aga te jätate ütlemata, et teie valitsus on esimene Eesti ajaloos, kes keskmise vanaduspensioni paneb maksu alla ja juba järgmisest aastast on see teie pensionitõus, see erakorraline pensionitõus, miinusmärgiga, sest kui pensionid taas indeksi tõttu kasvavad, siis hakkavad inimesed maksma veelgi suurema osa pealt tulumaksu. See on esimene valitsus Eesti ajaloos, kes sellist asja teeb, kes keskmise pensioni maksu alla paneb. Väga palju on juba tänavu neid pensionäre, kes maksavad teie otsuse tõttu maksudeks rohkem ära, kui see erakorraline pensionitõus on. Nii et tegelikult paljude jaoks on see suure miinusmärgiga.

Lisaks on mul üks sõbralik soovitus. Seni ei ole muuseas mitte ükski peaminister olnud nii jultunud, et on võtnud indeksist tuleneva, seadusest tuleneva pensionitõusu oma arvele. See on ju, nagu te ise ka mõistate, enda võõraste sulgedega ehtimine. Indeksit ei ole ükski peaminister ise teinud ega majandust oma käega kasvatanud. Minu esimesele küsimusele vastates te meenutasite eelnõu, mille juhtivmenetleja ma ise olin, ja seetõttu ma tean väga hästi, et see praegune eelnõu on ...

Esimees Henn Põlluaas

Palun küsimus!

Taavi Rõivas

... sellega risti vastuolus. Ja minu küsimus on: mis on muutunud valimiseelse ajaga, kui te väitsite täpselt risti vastupidist praegusele?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt küsimuse esimene pool. Ma ei tea, mina loen Eesti meediat. See tugineb 2018. aasta 15. oktoobri äriuudisele, kus on kirjas, et Kallas tunnistab otsesõnu, et konkreetseid ideid sotsiaalmaksu kaotamise katteallikate kohta tal veel ei ole. Aga mis me selle vaidlusega peale hakkame? Härra Kruise küsis, kas varasemalt on olnud sellist asja, et on mindud pensionite vähendamise peale. Ma vastasin otseselt, et enne Riigikogu valimisi näete, oli suur idee sotsiaalmaks ära kaotada. No õnneks nii ei läinud.

Teie süüdistus minu aadressil on, et keskmised pensionid lähevad esmakordselt maksu alla. Minu väide vastu on, et pensionid on olnud alati maksu all. Minu arvates on tõsi, et protsent neid inimesi, kes saavad pensioni ja peavad selle pealt tulumaksu maksma, on loomulikult varem olnud väiksem, kui see on täna. Ja põhjus on väga lihtne: pensionid on hakanud kiiremini kasvama.

Nüüd teie väide, et mina ehin ennast võõraste sulgedega. Pensionid on hakanud kiiremini kasvama eeskätt tänu sellele, et Eesti majandusel läheb hästi, läheb tublisti. Ma olen oma meelest alati öelnud siin Riigikogu saalis ja ka kohtumistel ettevõtjatega, et nende panus on suur. Alles eile Eesti suurettevõtjatega kohtudes sai ka neid tänatud nende panuse eest Eesti majandusse. Selle taga ei ole kuidagi olnud minu soov, noh, ma ei tea, poliitilist punkti teenida. Ma pole kunagi soovinud öelda, et vaadake, majandus kasvab ja kui tubli on tänane valitsus, rääkimata valitsusliikmetest. Ei, ma olen alati tahtnud rõhutada, kui tulbid on olnud Eesti ettevõtjad, kelle riskid on õnnestunud, kes suudavad tagada läbi aegade rekordkõrge tööhõive ja tänu sellele inimestele tööd anda. See on väga tähtis.

Aga ma arvan, härra Rõivas, et valitsusel on teatud roll majanduskeskkonna toetamisel ja mõnes kohas ka aktiveerimisel. Seda ma tahan küll öelda ja seda on teinud nii eelmine kui ka praegune valitsus. Võtame või ühe näite: nendesamade IPO-de korraldamine, mis seisis ju pea 20 aastat. Pea 20 aastat! Siis sai otsustatud, et Tallinna Sadam läheb börsile, praegu on töös, et Enefit Green läheks aktsiaturule. See on üks näide soovist Eesti majanduselu ja -keskkonda aktiveerida.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

4. 12:46 Sallivus

Esimees Henn Põlluaas

Küsimus nr 4, esitab Keit Pentus-Rosimannus ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh, hea juhataja! Austatud peaminister! Eelmisel nädalal oli teie asemel siin Riigikogu ees peaministri ülesannetes Mart Helme ja muu hulgas võttis ta parlamendi ees kommenteerida Sotsiaalministeeriumi korraldatavat sallivuskampaaniat. See on kampaania, mille käigus kujutatakse erinevaid inimesi, muu hulgas pimedaid inimesi, kelle elurõõmu ja sitkust mina isiklikult väga imetlen. Aga Mart Helme ütles meie ees, et usklitele inimestele on solvav, kui neid pannakse "mingisse väärakate kategooriasse". See oli midagi nii jälki, et mina ausalt öeldes ei tea, et ma oleks siin Riigikogus valitsuse esindajalt kunagi varem midagi säärast kuulnud. Veel hullem oli see, et sellele väljaütlemisele järgnes valitsuse teiste liikmete poolt täielik vaikus. Keegi ei võtnud vaevaks vabandada – mis on nüüd muidugi omaette devalveerunud kategooria –, aga seda nagu poleks olnudki, kõik oleks äkki nagu mõõga alla neelanud, ei mingit reaktsiooni. Ma arvan, et sellist asja ei tohi lasta lihtsalt niisama kuidagi vaikselt mööda minna. Kuidas teil peaministrina on plaanis panna Mart Helme heastama seda moraalselt haiget tegemist, mida ta oma eelmise nädala väljaütlemisega väga paljudele puuetega inimestele põhjustas?

Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu teile selle küsimuse eest! Riigikogu liikmetel on võimalus valitsuse iga liikme käest erineval moel küsida konkreetselt, mida üks või teine persoon on öelnud või mõelnud. Ma tahan selle kampaania kohta öelda, et ma olen igal juhul päri selle ellusuhtumisega, et me peame märkama. Me peame märkama nõrgemaid, me peame märkama neid inimesi, kes mingitel põhjustel ei jõua paljudega sammu pidada. Me peame neid toetama ja me peame neid aitama. Me peame märkama kõiki Eesti inimesi, ükskõik mis maakonnas nad elavad või ükskõik missuguseid vähemusi nad esindavad. Ja ma arvan, et mõte peab olema igal juhul see, et need on kõik tegelikult meie inimesed.

Riik teeb erinevaid kampaaniaid. Riik kutsub väga erinevate kampaaniatega tähelepanu üles näitama või märkama erinevaid inimesi erinevates valdkondades. Sotsiaalministeeriumi kampaania, millest te räägite, kannab pealkirja "Kõik on erinevad, kuid sama palju inimesed". On väga palju muid kampaaniaid, mida teeb, ma ei tea, Päästeamet, mida tehakse toiduohutuse valdkonnas, politsei ja piirivalve valdkonnas jne. Ma arvan, et riik peabki tegema kampaaniaid.

Konkreetselt küsimus on selle kampaania kohta. Arvan, et selle hinnang peab jääma selle valdkonna, kuidas öelda, otsustada, selle valdkonna teha, sest seal on tegelikult kõige suurem pädevus. Antud juhul on see ministeerium või selle allasutused. Riigiasutused korraldavad, nagu ma ütlesin, pidevalt erinevaid sotsiaalkampaaniaid, et olulistest küsimustes tõsta ühiskonna teadlikkust ning avalikes huvides meie inimeste hoiakuid ja käitumisviise mõjutada – kindlasti mõjutada nii, et muututakse tolereerivamaks, sallivamaks, ühtehoidvamaks. Ma arvan, et need on need olulised märksõnad. Meil on olnud, ma arvan, päris edukaid selliseid kampaaniaid üle Eesti. Need on jõudnud väga hästi adressaatideni, olgu need kampaaniad veega seotud ohutuse tagamiseks, turvavöö ja suitsuandurite enamaks kasutamiseks või inimeste tervisekäitumise parandamiseks, samuti võitluseks ümbrikupalkade vastu.

Esimees Henn Põlluaas

Keit Pentus-Rosimannus, täpsustav küsimus, palun!

Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh! Hea peaminister, ma ei saanud vastust oma eelmisele küsimusele. Mu küsimus oli, kuidas on teil plaanis panna Mart Helme heastama seda kahju, mida ta tegi, seda valu või haiget tegemist, mida ta põhjustas puuetega inimestele, kui ta nimetas neid parlamendi ees väärakateks. See oli mu küsimus.

Aga mu teine küsimus, mida mul on praegu võimalus küsida, tegelikult tuleb põhjusel, et ma olen ka Eesti-lisraeli parlamendirühma esimees. See puudutab teemat, mis mul samuti on viimastel nädalatel väga hingele jäänud. Need õudused, mis juudi rahva kallal eelmisel sajandil toime pandi, on tõenäoliselt üks ajaloo kõige valusamaid asju ja seda ei ole võimalik mitte kunagi mitte kuidagi unustada. Seda mäletatakse, seda meenutatakse, ja seda tehakse muu hulgas ka põhjusel, et me oskaksime kurja õigel ajal ära tunda. Nädal tagasi, 23. jaanuaril kogunesid Jeruusalemmas holokausti mälestuskeskuses Yad Vashemis väga paljude riikide juhid. Kogunesid selleks, et oma kohalolekuga kinnitada üle, et need riigid mõistavad seda ülekohtu, ja meenutada seda, mis eelmisel sajandil toimus. Nende oma riiki esindanud inimeste hulgas ei olnud Eesti riigi esindajat. Me kindlasti väliskomisjonis käsitleme seda teemat veel eraldi. Aga mu küsimus praegu on, kuidas edaspidi välistada, et sellise kaaluga üritusel Eesti esindatus jääb olemata. Sellist asja ei tohi 2020. aastal enam juhtuda. See ei ole viga, mida endale üks riik lubada saab.

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Loomulikult ma olen täielikult teiega päri, et mitte kunagi ei ole mitte kellelgi õigust neid jõledusi unustada. Nagu te väga õigesti ütlesite, me peame neid meeles hoidma, me peame neid väga jubedaid sündmusi alati meenutama, ja ka sellepärast, et midagi sellist kunagi ei korduks.

Mis puutub teie küsimuse tuuma, miks 23. jaanuaril toimunud mälestusfoorumil Jeruusalemmas ei olnud Eesti esindajat, siis ma arvan, et jah, loomulikult võinuks seal meie esindaja olla. Kui küsida, miks siis ei olnud, siis minu teada olid eri inimesed seotud muude kohustustega. Mina olin seotud kohustusega Šveitsis Davosis, kus toimus 50. maailma majandusfoorum. Eesti ei ole väga kaua seal osalenud ja nüüd oli mul suur au seal kohal olla. See sai kokku lepitud juba päris vara eelmisel aastal. Ma uurisin ka, millal Riigikantselei sai teada, et võib tekkida probleem, et Jeruusalemmas pole Eesti esindatud. See kutse tuli minu teada eelmise aasta veebruarikuus Eesti Vabariigi presidendile Kadriorgu. Ma täpselt ei tea, aga ma tean seda, et Presidendi Kantselei andis kusagil suve keskpaigas teada, et president seal osaleda ei saa, ja Riigikantselei poole pöörduti selle küsimusega vist eelmise aasta sügisel. Ja siis oli juba Davosi majandusfoorum kalendris kirjas, käis kohtumiste kokkuleppimine ja muu ettevalmistustöö.

Nüüd teie küsimus, mida siis teha, et tulevikus neid asju vältida. Ega siin muud retsepti ei ole, kui et lihtsalt parem ja aktiivsem infovahetus peab olema eri kantseleide ja büroode vahel, loomulikult ka inimeste vahel. Mul on hea meel, et näiteks rahvastikuminister Riina Solman oli selle nädala esmaspäeval mälestusüritusel Poolas, meie haridus- ja teadusminister aga osales mälestusüritusel Tallinnas Rahumäe kalmistul. Aga jah, teie küsimustele vastates toon välja need kaks punkti.

Esimees Henn Põlluaas

Jürgen Ligi, palun!

Jürgen Ligi

Aitäh! Märkuseks nii palju, et Davosist Iisraeli jõuab umbes nelja tunniga. Aga teie vastus algas lausega, et te olete nõus Keit Pentusega selles osas, mis puudutab teist maailmasõda. Aga tema esimeses küsimuses kõlanud hinnanguga te nagu nõus ei olnud. Palun proovige uuesti! Ta küsis selle jõleduse kohta, mis ei juhtunud mitte teise maailmasõja ajal, vaid kolmapäeval siin saalis, kui peaministri kohusetäitja puldis oli. Peaministri kohusetäitja, teie lähim kaasvõitleja, paigutas kõik vähemused – mitte ainult puudega inimesed, vaid kõik vähemused, aga üldistusena on puudega inimesed siin kõige teravam küsimus – väärakate kategooriasse. Usklikke kaitses ta sedapidi, et nemad tõstis ta sellest kategooriast välja. Kas te olete Keit Pentusega nõus, et see oli jõe avaldus, mis ei ole kohane valitsuse liikmele, ja et seda avaldust ei tohi ära unustada, sellele tuleb teil reageerida?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Eks see ole alati, Jürgen, nii, et kas on soovi kuulata vastust või ei ole soovi. Andsin vastuse Keit Pentus-Rosimannuse küsimusele, aga kui on soov, siis võin selle vastuse uuesti anda. Ma ütlen veel kord, et mitte ühtegi inimest Eesti ühiskonnas ei saa kõrvale tõsta, maha jätta. Me peame kõiki inimesi toetama. Nagu ma ütlesin ka esimese küsimuse vastuses: seda olenemata sellest, kas inimesed esindavad mingisuguseid vähemusi või mittevähemusi. Te tõite eraldi sisse puuetega inimesed. Loomulikult ka neid ma pean seda öeldes silmas. Ja mitte mingil juhul ei saa ma nõustuda selliste, ma ei tea, illustreerivate sõnadega ühegi Eesti inimese kohta, ühegi Eesti vähemuse või enamuse kohta, nagu te oma küsimuses viitasite. Aitäh teile!

Esimees Henn Põlluaas

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

5. 12:58 Puudega inimesed

Esimees Henn Põlluaas

Järgmine küsimus, järjekorras nr 5, on Jüri Jaansonil ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

Jüri Jaanson

Suur tänu! Austatud peaminister! Ma pean algatuseks küsima teie väga selget seisukohta Sotsiaalministeeriumi algatatud kampaania "Sama palju inimesed" suhtes. Selle sõnum on, et erineva

taustaga, erinevate vajadustega ja erinevate veendumustega inimesed, sealhulgas vähemusgruppidesse kuuluvad inimesed, on kõik täisväärtuslikud ühiskonnaliikmed. Küsimus on hoiakute kujundamises, küsimus ei ole võib-olla niivõrd märkamises – kõike ei ole võimalik märgata. Näiteks teie ei märka meelepuudega inimesi. Küsimus on hoiakute kujundamises, et hinnata erinevusi ja neid väärtustada. Kaks teie valitsuse liiget on andnud hinnangu, et teistega ühte punkti panemine on usklikele solvav. Ülejäänud selles pundis on väärad, sealhulgas ka puudega inimesed. Huvitav on teie käitumismudeli muutus. Varem te oma ministrite väljaütlemiste eest vabandasite, seekord te seda ei teinud, ehk ei ole vajalikuks pidanud. Loodetavasti ma ei taju asju valesti, ega valitsuse suhtumine puudega inimestesse kui täisväärtuslikesse ühiskonnaliikmetesse pole ometi põhimõtteliselt muutunud? Olge hea, palun öelge oma seisukoht nii Sotsiaalministeeriumi kampaania kui ka oma valitsuse liikmete väljaütlemiste suhtes, mis puudutavad puudega inimesi.

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui küsida selle kampaania kohta, siis ma arvan, et see oli hea kampaania Sotsiaalministeeriumil. Punkt üks. Punkt kaks, kui te küsite, kas mingid hoiakud on muutunud, siis, ma ei tea, minu hoiak on kogu aeg olnud see, et Eesti on nii tugev, kui sidus Eesti ühiskond on, kui hästi Eesti ühiskond on ühendatud, kui hästi me märkame erinevaid inimesi. Ja selle nimel ma soovin iga päev edasi töötada.

Mind natukene häirib praegusel hetkel see – ma saan aru, härra Jaanson, et see ei tule otseselt teie küsimusest –, et tahetakse seda võimendada, et tahetakse kuidagi usklikke inimesi ja teisi vähemusi hakata vastandama. Sellega ma mitte kuidagi ei saa nõus olla. Nagu ma ütlesin, me peame kõiki inimesi toetama. Kui te räägite puudega inimestest või muudest vähemustest, kes siin elavad – nad on meie inimesed. Aga samamoodi on meie inimesed ka usklikud inimesed. Väga palju erinevaid uskkondi on Eestis ja see on hea, see on positiivne, kui inimesed pöörduvad jumala poole, usuvad seda. Ma saan aru, mis siin nüüd tekkida võib: siin tekib ehk see vastandamine, et lööme kiilu uslike ja teiste vähemuste vahele. Mitte mingil juhul ei tohi seda lasta teha – mitte mingil juhul minu meelest. Ma ütlen veel kord, et ma saan aru, et see ei ole ju teie mõte. Te küsite seda nende sündmuste tõttu, mis on olnud.

Nüüd edasi, mis ma veel tahan öelda selle Sotsiaalministeeriumi kampaania kohta. Te küsite, kas ma olen oma seisukohtasid muutnud või ei ole muutnud. Ma arvan niiviisi, et iga poliitik peab vastutama oma sõnade eest, mis ta ütleb. Kui jutt on valitsuse liikmest, siis alati Riigikogu liikmel on võimalik temalt aru pärida ja loomulikult valitsuse liige peab vastama. Te küsite minu käest konkreetset, mis ma arvan sellest kampaaniast. Nagu ma ütlesin, arvan hästi. Samas ma arvan ka, et me peame teisi edukaid kampaaniaid riigis tegema. Ma tõin enne teie fraktsioonikaaslasele näite, mis valdkonnas riik on teinud päris häid suunatud kampaaniaid, mille sõnum on jõudnud inimestele kohale. Ma arvan ka seda, et me peame ühiskonnas järjest rohkem ja rohkem võitlema selle eest, et toetada ka tugevaid perekondasid, paljulapselisi perekondasid. See on ka tegelikult väga suur probleem, kui me vaatame oma demograafilist seisut. Midagi ei ole teha, iive on jätkuvalt aastaid-aastaid negatiivne olnud ja selle üle me peame igal juhul mõtlema. Ma saan aru, et riik ei saa otseselt midagi teha, et peredes oleks kolm või neli või viis last, aga seda keskkonda, seda suhtumist saab igal juhul positiivses suunas arendada.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Taavi Rõivas, palun!

Taavi Rõivas

Aitäh! Ma kuulasin väga tähelepanelikult, mida teilt küsiti. Minu arusaamist mööda teilt ei küsitud mitte niivõrd arvamust selle kampaania kohta, kuivõrd seisukohta teie valitsuse liikme, teid siin infotunnis peaministri ametis asendanud Mart Helme käitumise kohta, tema sõnade kohta. Te ütlete väga ilusasti, et ühtegi inimest ei saa kõrvale tõsta. Samas te teate väga hästi, et see inimene, kes teid siin sageli asendab ja kes teie valitsuses väga olulist rolli mängib, ütleb, et puudega inimesed ja teised vähemused on väärad. Siisamast puldist ta ütles seda Riigikogu infotunnis ja on öelnud ka Vabariigi Valitsuse pressikonverentsil. Küsimus on väga lihtne: miks on Mart Helme ikka veel teie valitsuse ministri ametis?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Nüüd te lähete väga poliitiliseks. Te kõigepealt hindate seda, kuidas mina vastan teie ametikaaslasele. Ma arvan, et temal on õigus hinnata. Kui ma vastasin täiesti mööda sellele, mida härra Jaanson küsis, vastasin täiesti valesti, ju siis härra Jaanson seda ütleb. Punkt üks. Punkt kaks on see, et olen korduvalt väljendanud arvamust, et see kampaania oli oluline, aga ma olen väljendanud ka seda, et minu meelest me ei tohi kuidagi hakata lööma kiilu uslike inimeste ja vähemuste vahele. Seda me ei tohi teha. Teie repliigi lõpp oli täielik

poliitika: millal siseminister Mart Helme valitsusest lahkub. Vastus teile on väga lihtne: suure tõenäosusega see valitsus kukub siis, kui Reformierakonnal õnnestub tulla valitsusse. Täna ma näen seda, et valitsus toimib, valitsuse tööine kliima on hea, valitsus suudab teha olulisi ja tähtsaid otsuseid. Võib muidugi juhtuda see, et ma loen poliitikat valesti. Võib ka see juhtuda. Aga mul on tunne, et praegu see valitsus ei kuku. Aga jah, täna on usaldushääletus, nii et teoreetiliselt – teoreetiliselt! – võib ju ka täna see valitsus kukkuda.

Esimees Henn Põlluaas

Täpsustav küsimus, Jüri Jaanson, palun!

Jüri Jaanson

Aitäh! Austatud peaminister, ma tänan teid vastuse eest, mille te enne mulle andsite! Aga arvan, et suur osa sellest, mis te mulle rääkisite, peaks olema tegelikult adresseeritud teie ametikaaslastele, valitsuse liikmele. Ma olen jätkuvalt seisukohal, et kas nemad ise või siis valitsus peab nende väljaütlemiste eest selgelt vabandama ja selgitama, miks neist pidevalt räägitakse.

Aga ma kasutaks nüüd aega teiseks küsimuseks. Teie valitsus otsustas oma hiljutisel istungil mitte toetada Eesti Rahvusringhäälingu seaduse muudatust, millega oleks rahvusringhäälingu seaduses vaegkuuljate kõrval välja toodud ka kurtide vajadused infole ligi pääseda. Ma pean silmas rahvusringhäälingu saadetes viipekeelse töö vajadust. Vaatamata sellele, et rahvusringhääling ise ei ole sellise seadusmuudatuse vastu, otsustas valitsus eelnõu mitte toetada. Kultuuriministeerium tõi põhjenduseks väga suured investeeringuvajadused. Sotsiaalministeerium ei osanud eitavat seisukohta mitte millegagi põhjendada – igatahes ta ei põhjendanud seda. Selle kohta ma saatsin neile ka eraldi kirjaliku küsimuse. Mu küsimus ongi: miks valitsus keeldub seadusesse kirjutamast vajadust tagada kurtidele ligipääsetavus infole, kuigi vaegkuuljate vajadus on välja toodud? Miks me peaks kuulmispuudega inimesi lööma nagu kahte lehte, nii et ühe grupi vajadused on kaetud, teise omad mitte. Palun kommenteerige seda natukene!

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh selle küsimuse eest ja võimaluse eest kommenteerida! See, kuidas see otsus sündis, kindlasti ei väljenda kuidagi seda, et valitsus ei näe seda probleemi, et kurtidele inimestele, kes soovivad vaadata rahvusringhäälingu saateid, oleks see muudetud kättesaadavaks, mugavaks. Mis puutub viipekeele teenuse sisseviimisesse, siis ma tahan öelda, et valitsuses oli selle üle päris tõsine arutelu. See läks päris tehniliseks: kuidas oleks seda võimalik sisse viia, kas neid inimesi on piisavalt, kes seda teenust suudaksid pakkuda. Ma pean seda silmas. Ja esialgu jäi selline kokkulepe, et hiljemalt selle aasta kevadeks nii haridus- ja teadusminister kui ka kultuuriminister – rahvusringhäälingus oli eeskätt jutt subtiitritest, aga ma tean, et paljudele inimestele ei ole subtiitrid tegelikult lahenduseks ja soov on saada just viipekeele teenust – käiks läbi parimad võimalused rahvusringhäälingus subtiitreid kasutada. Ma kindlasti ei välista ka seda, et me saame tulla tagasi võimaluse juurde viipekeele kasutamiseks rahvusringhäälingus. Aga jah, ma olen palunud, et selle aasta kevadkuudel nii haridus- ja teadusminister kui ka kultuuriminister selle ülevaate annaksid, ja seda teemat me siis tõesti uuesti arutame.

Vastab ka tööle, mis te ütlete, et loomulikult see on ka seotud rahalise aspekti ehk investeeringuga. Ja kui ministrid suudavad selle ülevaate anda märtsi- või aprillikuu alguseks, siis on meil ees riigi eelarvestrateegia arutelud ja see on üks võimalus pakkuda kurtidele inimestele paremat teenust rahvusringhäälingu saateid jälgides. Nii et kindlasti me võtame seda teemat tõsiselt ja tuleme selle juurde tagasi.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

6. 13:11 Pensionireform

Esimees Henn Põlluaas

Järgmine küsimus, nr 6, esitab Ivari Padar ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

Ivari Padar

Aitäh! Lugupeetud härra peaminister! Valitsuse usaldusega seotud hääletus on vaieldamatult üks võimalus.

Tuleb meelde olukord 11 aastat tagasi, 2009 enam-vähem samal ajal, kui siinsamas saalis toimus 2009. aasta lisaelarve hääletus, mis oli seotud usaldusega. Siis oli analoogiline olukord, nagu täna on: rahandusminister oli puldis ja peaminister oli loožis. Andrus Ansip oli loožis seda kuulamas. Siis toimus arutelu, toimus hääletus. Ja tollal oli ka väga selge põhjus, miks seda kõike pidi kiiresti tegema. Majandus kukkus kolinal, kõik senised prognoosid läksid uppi, riik pidi kiiresti tegutsema selle nimel, et riigieelarve usaldusväärsust hoida. Ja täna, 11 aastat hiljem me võime ütelda niimoodi, et kõik need olid õiged otsused. Kõik need olid õiged otsused ja tookord oli väga selge põhjus, miks tuli kiiresti tegutseda.

Täna tuleb meie ette eelnõu, millega on seotud ääretult palju lahtisi küsimusi. Mis on see põhjendus, et selle eelnõuga, mis puudutab 740 000 inimest, mis puudutab Eesti majanduse tulevikku, maksude tulevikku pikas perspektiivis, sedavõrd kiirustades on välja tuldud? Kaine mõistus ütleb, et siin annaks aega maha võtta ja rahulikult edasi tegutseda.

Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu teile! Nagu te õigesti ütlesite, tõesti 18. veebruaril 2009 sidus valitsus eelnõu, mis käsitles riigi 2009. aasta lisaelarvet ja sellega seonduvate seaduste muutmist, usaldusküsimusega. Selles, kuidas te seda põhjendasite, ma nõustun teiega. Teie hinnang oli, et see oli õige otsus. Vaadates täna sellele tagasi – ma olin ise toona siin saalis opositsioonis –, ma arvan, et oligi tõesti vaja kiireid otsuseid teha. Ja tegelikult on sellist käekirja peale seda veel näha olnud, ei saa noppida ainult seda ühte usaldushääletust välja. Näiteks, juunikuu 28. päeval 2014 valitsus sidus enda algatatud – nüüd te mõtlete, et huvitav, mis eelnõu ma näiteks toon – kogumispensionide seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu, mis kandis numbrit 685, vastuvõtmise usaldusküsimusega enne eelnõu teist lugemist. Tõsi, peaminister ei olnud siis Andrus Ansip, vaid Taavi Rõivas.

Juunikuu 10. kuupäeval natuke vähem kui aasta hiljem, 2015. aastal, valitsus sidus järgmiste enda algatatud eelnõude vastuvõtmise usaldusküsimusega enne nende eelnõude teist lugemist Riigikogus. Ja vaat, nüüd on väga huvitav, et neid eelnõusid oli palju. Kõigepealt, sotsiaalmaksuseaduse, tulumaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Teiseks, tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Ja kolmandaks, riiklike peretoetuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Tegemist oli maksumuudatuste kobareelnõuga – see ei ole hea menetlemispraktika –, mille eesmärk oli tõsta muu hulgas kütuseaktsiisi ja majutusasutuste käibemaksu. Ja põhjuseks tõi valitsus, et opositsioon andis peaminister Rõivase vastu sisse umbusaldusavalduse ja kasutas 192 muudatusettepanekut venitamistaktikaks. See oli tõesti Taavi Rõivase valitsus – no 192 muudatusettepanekut.

Te küsite, miks me siis nüüd selle seome usaldusküsimusega. Ma juba ütlesin enne, et ei olnud mingit plaani siduda, me tahtsime seda arutada nii, nagu kodu- ja töökord seda tavaprotseduurina ette näeb. Ja ma olen selles osas teiega täiesti nõus, et eks ta selline äärmuslik või viimane lahendus ole. Aga põhjus ongi ju see: 957 muudatusettepanekut. No kes oleme siis meie? Kui Rõivas sidus usaldusküsimusega eelnõu, millel oli 192 ettepanekut – no 957 on kordades rohkem. Nii et selleks, et Riigikogu tööd mitte halvata, oli mõistlik teha täna sisuline arutelu ja see siduda usaldusküsimusega.

Esimees Henn Põlluas

Ivari Padar, täpsustav küsimus, palun!

Ivari Padar

Ma ei ole päris nõus sellega, et te tänaseid tegevusi põhjendate sellega, mis on kunagi toimunud. See väga edasiviiv ei ole. Aga läheme veidike detailidesse. On suur hulk detaile, millele me täna vastuseid ei ole saanud. Kas või see, mis puudutab sotsiaalmaksu: millega on teie arvates põhjendatud sotsiaalmaksuseaduse põhimõtete rikkumine ja sotsiaalmaksuna kogutud raha jagamine osale elanikest kasutamiseks eesmärkidel, mis ei ole kooskõlas maksukogumise eesmärgiga? Kuidas te seletate seda asja? Mis on see põhjendus, et sotsiaalmaksu lubatakse kasutada mitte nendel otstarvetel, mis esialgselt oli määratud?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt, te ise ju lasksite džinni pudelist välja. Te tõite 2009. aasta 18. veebruari näite ja ütlesite, et see oli õige otsus. Mina ütlesin selle peale, et tagantjärele ma tunnistan ka, et suure tõenäosusega oli siis vaja kiiresti menetleda, et see oli õige otsus. Ja tõin kaks väikest otsust veel juurde. Miks siis ei tohi sellist tagasivaadet teha – ikka võib teha.

Nüüd vastus teie küsimusele. Ma saan aru, et muidugi te ei pidanud oma küsimusega silmas seda, et valitsus hakkab sotsiaalmaksu kuidagi plaanitud erinevalt kasutama. Teie küsimus on seotud sellega, et kui see raha välja võtta, kui inimene võtab selle välja ja teises sambas ei jätkata ja kas investeerib selle kuidagi muudmoodi või teeb teatud kulutusi, mida tal on vaja teha, et kuidas see läheb siis kokku sotsiaalmaksu põhimõttega. Ma saan aru, et see on teie küsimuse sisu.

Hea küll, oletame siis, et inimene ei jätkata teises sambas ja ei investeerida seda raha, vaid kasutab seda, noh, ma ei tea, vabal turul, ostab mingeid teenuseid või kaupasid. Kindlasti võib ka selliseid inimesi olla. Aga ei saa ju öelda, et teenused, mida ta siis hakkab tarbima, ei ole näiteks tervishoiuga seotud. Täitsa siiralt, võib-olla mõni inimene ütleb, et see otsus on nüüd vaja teha. Väga tõsine Eesti ühiskonna probleem on kehv suuhügieen. Ja kui inimene ei ole varem suutnud, ütleme, sellesse investeerida, neid võimalusi pole olnud, siis ei saa kuidagi öelda, et see välja võetud raha kasutatakse täiesti valeks otstarbeks. See otsus on seotud sotsiaalmaksu ühe osaga, milleks ravikindlustus kindlasti on.

Aga loomulikult ei saa mina täna prognoosida, a) kui palju on inimesi, kes selle raha välja võtavad, ja b) kui raha võetakse välja, siis millele see kulutatakse. Ja loomulikult ma kinnitan ka, et keegi ei hakka meie sotsiaalsüsteemi muutma. Sotsiaalmaksu puhul jääb ikka jõusse see põhimõte, mis tal on olnud: suuremas osas läheb see pensioniteks ja 13% ravikindlustuseks.

Esimees Henn Põlluas

Aivar Sõerd, palun!

Aivar Sõerd

Austatud juhataja! Austatud peaminister! Ma jätkan oma küsimust tänase pensionieelnõu kohta. Kui te teete teise samba vabatahtlikuks, siis see muutub sarnaseks kolmanda sambaga. See muutub sarnaseks kolmanda sambaga ja igal juhul mingi hulk inimesi koos rahaga teisest sambast lahkuvad. Pensionisüsteem koosneb kolmest sambast ja selle muudatuse tulemusena kogu süsteemis – kuulake! – jääb raha vähemaks. Kogu pensionisüsteemis jääb raha vähemaks. Kui minna kogumispensionide süsteemi muutma, siis selle eesmärk peaks olema, et tulevikus on meie pensionid suuremad, mitte väiksemad, aga kui raha läheb süsteemist välja, siis on meil pensionid tulevikus väiksemad. Ma olen kuulnud väidet, et see suur reform tekitab olukorra, kus pensionifondid hakkavad hoogsamalt tootlust tõstma. Eelmine aasta oli keskmine tootlus 9,5%. Ma ei tea, kas teie olete ise aktsiatesse investeerinud, mina olen ja tean, et sellist tootlust on väga raske ise saavutada. Ja teiselt, kui teisest sambast selle muudatuse tulemusel liigub raha esimesse sambasse, siis süsteemis ju raha kogus sellest ei muutu. Nii et ma küsin oma küsimuse selliselt. Öelge palun kolm eeldust, kuidas see usaldushääletusega seotud eelnõu suurendab tulevikus pensione. Kolm põhjust palun!

Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu teile! Ma arvan, et üks asi, mille te praegu välja tõite, on küll väga õige. Te ütlesite, et olete üht asja kuulnud. Mina olen ka kuulnud, et fondid on hakanud tõsiselt tööle, et a) pakkuda paremaid teenuseid ja b) just tootlust hakata suurendama. See, mis te ütlesite tootluse kohta – Pensionikeskuse andmetel oli keskmine teise samba tootlus 2018. aastal 2,8%, 2017. aastal 3,7%. Keskmine teise samba tootlus on alates 2002. aastast – teie alati olete ka mind õpetanud, et tuleb vaadata pikka perspektiivi, ja ärme siis toome siin välja ainult ükskaks aastat ajaloost, toome terve selle aja välja – Pensionikeskuse andmetel olnud, kui me räägime reaaltootlusest, napilt positiivne: 0,3%. Napilt positiivne, 0,3%! Ja ma arvan tõesti, härra Sõerd, et tuleb utsitada heas mõttes utsitada ka fonde tegema tööd oma klientidega, pakkuma paremaid teenuseid, pakkuma kõrgemat tootlust. Olgem ausad, eks see telefon ikka ole olnud päris vakka nendel inimestel, kes seal teises sambas on olnud. Selle 18–19 aasta jooksul pole tulnud kõnesid, et kui teete nii või naa, siis võiks teie tootlus tõusta. See on olnud fondide jaoks hea kindel sissetulek ja eks nad ole mõelnud, mis me siis ikka tegutseme. Ma arvan, et reform kindlasti aktiveerib turgu. Ja tulevad kindlasti ka mingid uued tooted turule, nii et inimesed saavad heas mõttes sääste koguda.

See, mis te välja tõite kolmanda samba osas – ma olen nõus, et seda tuleks nüüd tõesti edasi mõelda. Kui teine samm muutub vabatahtlikuks, siis tulevikus peaks kolmanda samba mõtte juurde igal juhul tagasi tulema. Te küsite, mis saab pensionitest tulevikus. Ma veel kord ütlen, et keegi ei võta seda teist sammast ju ära – mitte keegi. Kui keegi soovib seal jätkata, ta saab seda teha. Ta saab sinna panustada, ja täpselt samadel tingimustel. Midagi tagasiulatuvalt ei muudeta, ei muudeta seda 2% ega 4% mitte mingis suunas. See ei ole selle seaduseelnõu sisu. Nii et inimene saab jätkata. Punkt üks. Siin üks teie ametikaaslane ütles, et väga vähesed investeerivad. Ma olen nõus. Võib-olla tõesti investeerimiskontot või investeringuid kasutavad väga vähesed, aga kui keegi soovib kasutada – mõned inimesed seda soovivad –, siis see annab võimaluse. Aga ma kuulsin pahameelepominat Reformierakonna fraktsiooni ridadest, kui ma enne ütlesin, et me peame

mõtlemale ka tänastele pensionäridele. Me peame mõtlema, kuidas me suudame pensioni rohkem tõsta. Nii nagu Taavi Rõivas väga ilusasti ütles, ega indekseerimine ei ole ju valitsuse teene, aga me peame mõtlema, kuidas me erakorraliselt suudame pensioni tõsta.

Esimees Henn Põlluaas

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

7. 13:25 Valitsemisala tegevused

Esimees Henn Põlluaas

Nüüd saab peaminister hetke hinge tõmmata. Küsimus nr 7, esitab Signe Riisalo ja vastab rahvastikuminister Riina Solman. Palun!

Signe Riisalo

Aitäh, hea juhataja! Proua minister! Läinud aasta 4. detsembri infotunnis te vastasite mu küsimusele perelepituse rahastuse kohta, et hetkel on vahendeid planeeritud järgmiselt: 1,5 miljonit alates aastast 2022. Sellest aastast alates, eks ole, jätkub rahastus läbi aastate. Vahepeal oli perelepituse teema arutusel ka valitsuses ja 9. jaanuari pressikonverentsil te ütlesite, et valitsuskabinet andis sel päeval Siseministeeriumile, Justiitsministeeriumile ja Sotsiaalministeeriumile loa seda süsteemi edasi arendada ja esitada eelarvestrateegiat silmas pidades ettevaatavalt aastaks 2022 rahataotlus 1,5 miljoni euro ulatuses. Minule teadaolevalt sisaldasid Vabariigi Valitsusele arutamiseks esitatud materjalid ettepanekut, et kolm ministeeriumi uuendaksid 2019. aastal esitatud riigi eelarvestrateegia raames esitatud lisataotlust, esitades uuendatud taotluse aastateks 2021–2024. Kuidas siis selle perelepituse rahastamisega tegelikult on? Tahaksime valitsuse seisukohast lõplikult aru saada. Kas on kavas uuendada rahastustaotlust selle 1,5 miljoni saamiseks? Kuidas see kujunenud on ja kas tegemist on püsiva kulutusega läbi aastate või ühekordse kulutusega? Vanemahüvitise kohta te olete öelnud – see on teine pool küsimusest –, et kavatsete tulevikuski keskenduda nendele perepoliitilistele meetmetele, mis aitavad kaasa, et peredes oleks rohkem lapsi. See oli juulis. Ja kuus kuud hiljem te olete öelnud: "Järgneva lapse sünd lükatakse edasi ning on oht, et erinevatel asjaoludel jääb ta ka hiljem sündimata. On oluline, et regulatsioonid ei mõjutaks peresid soovitud järjestikuseid sündi ...

Esimees Henn Põlluaas

Palun küsimus!

Signe Riisalo

... majanduslikel kaalutlustel edasi lükkama. Seepärast soovin pikendada järjestikku sündivate laste puhul samas suuruses vanemahüvitise maksmist 2,5 aastalt 3-aastase sünnivahemikuni." Minu küsimus on, kuidas, milliste meetmetega te siis soovite sündimust suurendada ja saavutada, et ...

Esimees Henn Põlluaas

Aeg on juba ammu läbi!

Signe Riisalo

... peredes on rohkem lapsi.

Rahvastikuminister Riina Solman

Aitäh küsimast! Lugupeetud Riigikogu esimees! Austatud rahvasaadik Signe Riisalo! Teil on tõepoolest väga täpselt üles tähendatud minu ütlemised ja ka aastaarvud. Minul aastaarvud nii täpselt peas ei ole, aga tõepoolest valitsus andis Justiitsministeeriumile, Siseministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile volituse edasi tegeleda perelepitusteenuse väljatöötamisega ja rahastusmudeli väljapakumisega. Me eelmine kord siin saalis puudutasime sama teemat. Siis oli veel lahtine, kas me kasutame ka ESF-i ehk siis välisrahastust. Te soovisite, et seda ei tehtaks, kuna siis on oht, et rahastus jääb projektipõhiseks ja ühekordseks. Ka mina leian, et see nii

olla ei tohi. Ma mõtlesin 2022. aasta rahastuse all tegelikult selle perioodi rahastuse algust, mitte seda, et raha eraldatakse ainult ühekordselt ja projektipõhiselt. Ei, ikka pikaajaliselt. See teenus on oluline, seda teenust on ammu oodatud ja siin me vaatame kindlasti ühes suunas.

Mis puudutab vanemahüvitisi ja siis sündimust, siis see on tõesti kompleksne ja terviklik probleem. Ühe-kahe meetmega midagi ära ei tee. Aga vaatame laiemat pilti, vaatame seda, et tegelikult Eesti pered soovivad kolme last vähemalt. 50% naistest tunnistab seda. Väga paljud on minuga kohtumisel tunnistanud, et nad on soovinud saada need lapsed järjestikku, aga 2,5 aasta pikkuse vahemiku kehtides see ei ole õnnestunud – see ei tagaks neile täismahus keskmiselt palgalt saadavat vanemahüvitist. Naised on teinud ettepaneku tõsta see kolmele aastale. Mina seda väga toetan ja lähen sellise ettepanekuga ka sotsiaalministri jutule. Loodan, et valitsus kiidab selle heaks. Aitäh!

Esimees Henn Põlluaas

Signe Riisalo, täpsustav küsimus, palun!

Signe Riisalo

Aitäh! Vanemahüvitise kohta küsin, kas see on ainukene meede, mida te kavandate, või näete ka mingit tervikpilti? Aga lisaks mind huvitab see, et rahvastikuministrina on teil kindlasti seisukoht ka pensioni teise samba vabatahtlikuks muutmise osas. Kuidas see aitab vananeval ühiskonnal tulevikus toime tulla, kui me teame, et aastal 2040 on 100 tööealise kohta 47 pensioniealist elanikku ja koos lastega tuleb ülalpeetavaid 100 tööealise kohta 70? Kas te toetate selle probleemi lahendamist maksutõusu abil või vahest näete probleemi lahendustena sellises olukorras sisserände drastilist suurendamist või pensioniea tõstmist? Millised on need lahendused?

Rahvastikuminister Riina Solman

Suur tänu täiendava küsimuse eest! Kindlasti ma vaatan tervikpilti, teisigi meetmeid, mis puudutavad meie demograafiat ja sündimust. Me viime läbi asjaomase analüüsi, praegu seda tehakse ja 2020. aasta lõpuks esitleme ka oma terviknõuet, milliseid meetmeid meie demograafilise olukorra parandamiseks on võimalik ja vajalik riigil ette võtta. Mis puudutab kogumispensionit ehk teist sammast, siis olles kogunud vaesuseekspert, on minu kindel arvamus, et vaesusest teine sammaste mitte kedagi ei päästa. Ei ole mitte kunagi päästnud, kuna Eesti elatustase ... (Saalist öeldakse midagi kõva häälega.) Ma palun, ärge segage vahele, sooviksin vastata. Ma isiklikult kindlasti jätkan kogumist teise sambasse, aga kui nende fondide tootlus ei parane ja ma maksan samal ajal kõrgemat eluasemelaenu intressi, siis ma sobival hetkel kindlasti maksan oma eluasemelaenu teisest sambast väljavõetava summaga kinni. Need asjad on suhtelised. Aga valitsus tegelikult soovib, et inimestel oleks valikuvabadus oma raha üle ise otsustada.

Esimees Henn Põlluaas

Taavi Rõivas, palun!

Taavi Rõivas

Aitäh! Teie rehkendused võiks iga natukenegi arvutada oskav inimene küll küsimärgi alla seada. Eestis ei ole naljalt ühtegi pensionifondi, mille tootlus oleks väiksem, kui eluasemelaenu intressid Eestis on. Seega teie ministrina antud nõuanne maksta tulevase pensioni arvel tagasi eluasemelaenu või eluasemelaenu intress vähemasti majanduslikult kuigi mõistlik ei ole. Aga mu küsimus on hoopis muul teemal. Mu küsimus on see, millele teie kõrval istuv peaminister jättis sisuliselt vastamata. Ma küsin teilt niimoodi: kas teie mõistate puuetega inimeste ja rahvusvähemuste väärakaks nimetamise Vabariigi Valitsuse liikme poolt üheselt hukka? Ja kui te mõistate selle üheselt hukka, siis mida teie teeksite peaministri asemel Mart Helmega, kes Eesti rahva ees just niimoodi on rahvusvähemusi ja puuetega inimesi nimetanud?

Rahvastikuminister Riina Solman

Suur tänu teile, Riigikogu liige Taavi Rõivas, andmast hinnangut minu teadmistele, mida teise samba rahaga teha! Ma arvan, et te sellega solvate tegelikult paljusid neid, kes soovivad seda raha ise investeerimiskonto kaudu investeerida või seda muul viisil kasutada. Nii et see oli hinnang mitte ainult minu, vaid ka kõigi teiste kohta, kes soovivad selle raha teisest sambast välja võtta ja käiku anda.

Nüüd teine küsimus: te soovisite minu hinnangut eelmisel nädalal Riigikogu infotunnis esinenud siseminister Mart Helme väljaütlemistele. Mart Helme ütles ebaõnnestunud lause, see on täiesti selge. Aga Mart Helme ei öelnud seda, mida teie praegu väitsite. Ta ei öelnud ühegi vähemuse kohta, et nad on väärakad. Ma ei püüa

kuidagi pehmenda kellegi ebaõnnestunud lauseid, aga te peate aru saama, et kui ta läks kaitsma ühte vähemust, ju siis see vähemus vajas tema hinnangul kaitset. Aga see oli ebaõnnestunud lausekonstruktsioon.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

8. 13:34 Pensionireform

Esimees Henn Põlluaas

Küsimus nr 8, esitab Helmen Kütt, vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

Helmen Kütt

Suur tänu, austatud eesistuja! Lugupeetud peaminister! Riigikontroll on mitmeid küsimusi esitanud ja selgitanud oma seisukohti täna siin suures saalis arutusele tuleva usaldus- või ütleksin, umbusaldusküsimusega seotud eelnõu kohta. Silmas on peetud just nimelt pensione, sh teist sammast. Ka mul on mõned küsimused. Kuna kahjuks teile neid küsimusi Riigikogu istungil esitada ei saa, siis ma kasutan võimalust ja esitan need nüüd. Kas olete kaalunud esmaspäevasel erakorralisel arutelul sellist võimalust, mida Riigikontroll soovib: anda inimestele rohkem valikuvabadusi oma pensioniraha haldamisel, lubamata seejuures võtta vanaduspäevadeks kogutud raha pensionisüsteemist välja, ja ehk võimaldada raha välja võtta alles pensioniea saabudes? Kas eelnõu koostajad on kaalunud võimalust lubada raha osaliselt välja võtta ja jätkata kogumist väiksemas mahus või soovi korral hoopis oma palgast pensioniks mineva osa sissemaksid suurendada?

Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu, proua Helmen Kütt, selle küsimuse eest! Tõsi on see, et esmaspäeval enne valitsuse istungit toimus päris tõine nõupidamine ja seda arutati ka valitsuse istungil. Nõupidamise fookus oli, kui ma ei eksi, õiguskantsleri 39 ettepanekul, mis ta seal esitas. Tõsi on see, et me võtsime kõik need punkt punkti haaval läbi ja mõned ettepanekud leidsid ka toetust. Ühte ma siin juba mainisin, aga kordan uuesti. Õiguskantsler tundis muret just rakendamise ajagraafiku pärast. Minu teada ka Riigikogu komisjonis sellest eelnevalt räägiti, et erinevatel põhjustel infotehnoloogilised süsteemid ei saa õigeks ajaks valmis ja seaduse rakendamiseks me vajaksime rohkem aega. Õiguskantsler tõi välja kuni 18 kuud. Võib öelda nii, et ega me ju ei tea, kuidas täna see hääletus läheb, aga kui see läheb hästi ja seadus võetakse vastu, siis on küsimus, kas pärast seda tekivad vaidlused või neid ei teki. Praegu on planeeritud nii, et väljamaksmine rakenduks 1. septembril 2021 ja siis võib julgelt öelda, et see 18 kuu palve või nõue on täidetud.

Nüüd need küsimused, mida te küsisite – vastus on, et neid kõiki me arutasime. Aga see oli üks peamisi, mis õiguskantsleri ettepanekutest sellesse seaduseelnõusse jõudis. Samuti arvestasime seda, et õiguskantsler ütles, et tema arvates tuleb põhjendada natukene rohkem või täpsemalt võimalikku tagasiulataavust. Ka see põhjendus on minu teada seletuskirja lisatud.

Esimees Henn Põlluaas

Helmen Kütt, täpsustav küsimus, palun!

Helmen Kütt

Suur aitäh teile põhjaliku vastuse eest, aga minu küsimus puudutas riigikontrolöri ettepanekuid. Ma sain aru, et te selle kohta ühe lausega vastasite – et te arutasite ka neid ettepanekuid –, aga ma ei kuulnud mitte midagi selle kohta, mida ma küsisin, ehk siis riigikontrolöri ettepanekute kaalumise kohta. Teie enda valitsuskabineti liige sotsiaalminister Tanel Kiik on tulnud ju ka ettepanekuga, et inimesed saaksid välja võtta 2% ja 4% jääks pensionisüsteemi. Tegelikult on riigikontrolör ju ka midagi sarnast pakkunud. Järsku te siiski natukene vastate ka sellele, mida ma esimeses küsimuses tegelikult küsisin.

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Loomulikult vastan. See mitte pole ainult riigikontrolöri ettepanek, vaid see on väga paljude või, noh,

väga erinevate gruppide esitatud mõte, et teha väljamakse ainult 2% ulatuses, mitte ka 4% ulatuses. Loomulikult ma ei saa kuidagi öelda, et valitsus pole seda arutanud. Jah, on arutanud, aga see ei ole leidnud toetust. See ei ole olnud eesmärk, mis valitsusel seda reformi ellu viies on. Põhimõtte on olnud teine: anda inimestele vabadus ise otsustada, mida nad soovivad teha teise pensionisambaga. Ja nagu ma varem juba ütlesin, ma olen täiesti kindel selles või ma suhtun igal juhul positiivselt väljavaatesse, et inimesed teevad oma säästude osas ratsionaalseid ja läbimõeldud otsuseid.

Esimees Henn Põlluaas

Taavi Rõivas, palun!

Taavi Rõivas

Aitäh! Kui te vastasite Ivari Padari küsimusele, siis kõlas taas see klassika, et aga vaadake, mida Rõivas tegi, tema ju korraldas ka usaldusküsimusega sidumise. Teate, ma võiks ju hakata selgitama toonast olukorda ja rääkida, et tegelikult oli selleks hetkeks opositsioon juba umbusaldusavalduse esitanud ja võib-olla ei olnudki mingit muud varianti. Aga ma ei tee seda, ma ütlen pigem, et ega ma ei ole uhke selle üle, et me pidime ka usaldusküsimusega siduma. Meile sel hetkel tundus, et see on ainuke valik, aga ma ei ole tagantjärele kindel, et see hea mõte oli. Kindlasti ei tundu see hea mõte praeguse eelnõu puhul, mis paljude hinnangul on põhiseadusega vastuolus ja muudab kümneteks aastateks inimeste tulevikku. Toona, ma tuletan meelde, oli küsimus sotsiaalmaksu langetamises, mis oleks meile kõigile tegelikult olnud positiivse mõjuga, kui seda ei oleks hiljem tagasi pööratud.

Huvitav on see, et te kipute varasematest valitsustest eeskuju võtma nende kõige negatiivsemates otsustes. Varasemad valitsused tegid väga palju olulisi asju ka: tööjõumakse langetati ja kaitsekulude protsent oli kõrgem kui praegu, reformid olid sisulised ja suurendasid Eesti kestlikkust, mitte vastupidi. Praegu me läheme täpselt vastupidises suunas. Minu küsimus on selline. Kõik eksperdid – alustades Eesti ekspertidest ja lõpetades rahvusvahelistega – on selle konkreetse eelnõu, mis täna arutelule tuleb, nii sisuliselt kui ka põhiseadusele vastavuse aspektist hukka mõistnud. Selle poolt on olnud üks palgaline advokaat ja üks ekspert, kes kümme aastat tagasi veel arvas, et Eesti ei lähe kindlasti eurole üle ...

Esimees Henn Põlluaas

Palun küsimus!

Taavi Rõivas

Vabandust, aga minu kella järgi aeg ei ole läbi, härra juhataja! Teil kell näitab ilmselt valet aega.

Esimees Henn Põlluaas

Küsimus peab mahtuma kahe minuti sisse, praegu olete te juba üle läinud.

Taavi Rõivas

Juhataja, te katkestasite mind siis, kui mul oli kella järgi jäänud veel viis sekundit.

Esimees Henn Põlluaas

Ma meenutasin, et teil on aeg esitada küsimus.

Taavi Rõivas

Härra juhataja, ma palun teil võtta sõna siis, kui selleks ette nähtud aeg on läbi. Aitäh! Mu küsimus, mille esitamist te katkestasite, on see: miks te soovite kõikidest eksperdiarvamustest üle rullida ja riskida põhiseadusvastase eelnõu vastuvõtmisega?

Esimees Henn Põlluaas

Enne kui peaminister vastab, ma tahan teile meenutada, et küsimus peab mahtuma kahe minuti sisse. Ja kui on näha, et teie küsimus ei mahu selle sisse, siis on mul õigus teile meenutada, et nüüd on aeg esitada küsimus. Taavi Rõivas, palun, kas on protseduuriline küsimus?

Taavi Rõivas

Hea juhataja! Te olete oma selgitusega täielikult rappa läinud. Minul oli oma sõnavõtu lõpuni jäänud viis sekundit, kui te mind katkestasite. Ma võin teile jagada kogemust, kuidas küsida küsimus vähem kui ühe sekundiga. Miks te katkestasite mind? Palun selgitage, mille alusel te katkestasite mind enne, kui minu sõnavõtuks ette nähtud aeg oli otsa saanud! Milline kodukorrapunkt annab teile selleks õiguse?

Esimees Henn Põlluaas

Ma ei katkestanud teid, ma meenutasin teile, et nüüd on aeg esitada küsimus, aga te ei teinud seda. Palun, härra Kruise!

Urmas Kruise

Istungi juhataja, Riigikogu liikmena ma tahaks nüüd märkida, et teie viimase aja praktika on olnud see, et osa liikmete puhul te hakkate sellele tähelepanu juhtima 10–15 sekundit peale aja lõppu. Nüüd te tegelikult ei teinud seda mitte viis sekundit enne aja lõppu, vaid rohkem. Me tahaksime teada, kas te muudate oma käitumise sellist loogikat või te aktsepteerite kodukorda ja lasete ikkagi küsimuse ära esitada niimoodi, et enne kahe minuti täis saamist te auväärt küsijat siin saalis ei katkesta.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Ma ei ole mitte ühelegi küsijale ei 15 ega 10 sekundit varem meelde tuletanud, et aeg oleks küsimus esitada, vaid umbes viis sekundit enne olen tuletanud meelde. Aga ka mitte kõigile, kui on näha, et küsimus on juba tulemas. Taavi Rõivas, palun!

Taavi Rõivas

Aitäh! Teie tegevust istungi juhatajana reguleerib kodukorraseadus. Milline seaduse punkt annab teile õiguse Riigikogu liikmele tema ette antud sõnavõtuaja piires vahele segada ja teda katkestada?

Esimees Henn Põlluaas

Riigikogu kodu- ja töökorra seadus ütleb, et kaks minutit on Riigikogu liikmel aega küsimuse esitamiseks. Kaks minutit! Kui on näha, et aeg läheb üle, siis on istungi juhatajal õigus mikrofon lasta välja lülitada. Taavi Rõivas, palun!

Taavi Rõivas

Lihtsalt stenogrammi huvides pean oma kohuseks öelda, et minu ajast oli veel vähemalt viis sekundit järel. Ja juhin tähelepanu, et istungi juhatajal ei ole ei põhjust ega õigust eeldada, millal küsija jõuab oma küsimuseni. Ta ei tohiks segada vahele, kui küsimust esitatakse.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Täiesti selgelt on ju arusaadav, kas küsija esitab küsimust või tegeleb ta alles muu jutu esitamisega, enda seisukohtade-arvamuste esitamisega. Ja viis sekundit enne aja lõppu on täiesti kohane talle meelde tuletada, et nüüd oleks viimane aeg esitada küsimus. Palun, Helmen Kütt!

Helmen Kütt

Hea eesistuja! Kas me võiks kokku leppida selles, et kaks minutit saavad rahvasaadikud rääkida ja peale seda te katkestate ja ütlete, et küsimust ei ole? Aga kui korraga rääkida, nii et teie viis sekundit enne sekkute ja näiteks mina esitan küsimust – uskuge, vastaja ei kuule küsimust ja stenogrammis tekib ka suur segadus. Järsku jätaks selle kaks minutit ikkagi küsijatele ja pärast seda otsustage, kuidas käitute.

Esimees Henn Põlluaas

Kui ma saan õigesti aru, siis teil on ettepanek, et kahe minuti möödudes lülitame mikrofoni välja, nii nagu ka eelmistes koosseisudes on tehtud, nii nagu ka eelmine spiiker tegi. Selle ettepanekuga ma olen nõus. Jah, me võime tulevikus nii toimida. Kas Jürgen Ligil on ka protseduuriline küsimus? Palun!

Jürgen Ligi

Aitäh, härra juhataja! Kas me siiski ei lepiks kokku, et suhtleme sõbralikult? Te ei hakka enne rääkima, aga ei katkesta ka joone pealt, vaid oleme mõistlikud. See on ikkagi tunnetuse küsimus ja päris vanglas me ei ole. Kui

läheb mõni sekund üle, ei ole mõtet tüli norida, ei ole mõtet vahele segada. Me oleme seni niimoodi hakkama saanud ja teeks nii edasi.

Esimees Henn Põlluaas

Ega minule ka ei meeldi Riigikogu liikmetele märkusi esitada, aga kahjuks oleme senistes infotundides näinud, et pahatihti on juhtunud nii, et lausa enamik küsimusi on läinud üle aja ja üsnagi suuresti. Kui me vähegi üksteist austame, ka teie enda kolleege, siis tuleks ikkagi kinni pidada kokkulepitud reeglitest, milleks on kaks minutit, kuhu sisse peab mahtuma kõigele muule jutule lisaks ka küsimus. Aga läheme nüüd edasi registreeritud küsimustega. Härra Rõivas juba esitas küsimuse ja nüüd on siis peaministril võimalus sellele vastata.

Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Head Riigikogu liikmed! Suur tänu selle eest, et lubate mul härra Rõivasele vastata! Ja ma tänan Riigikogu esimeest väga hea juhtimise eest, et nüüd ma saangi sõna. Taavi Rõivas küsis väga huvitava ja sisulise küsimuse ja ma kibelesin pikalt, et sellele saaks vastuse anda. Te alustasite, härra Rõivas, oma küsimust sellega, et te ei ole uhke selle üle, et kaks korda sai siis, kui teie olite peaminister, eri eelnõud seotud usaldushääletusega. Üks nendest oli ju kobareelnõu. Ma ütlen, et ega mina ka uhke ei ole. Nii et me oleme teiega samamoodi, ma ei tea, kas õnnetusehunnikud või lihtsalt mitte uhked. Aga no mis sa teed? Need 957 muudatusettepanekut on nagu niuhti laual ja tegelikult te saate ise ka aru, et me ei saa siin istuda järgmised kolm nädalat ja käia uksest sisse-välja iga kümne minuti tagant. Kes sellest võidab? Mitte keegi ei võida, võib-olla Riigikogu kohvik võidab sellest kõige rohkem. Tegelikult sellest ei võida mitte keegi. Siin on vaja sisulist debatti ja täna saab olema sisuline debatt. Riigikogu liikmetel on kaks suurepäraselt võimalust küsida ettekandjatelt, kõik saavad pidada läbirääkimisi. See ju tegelikult on Riigikogu kodu- ja töökorra mõte, et siin saalis toimub poliitiline debatt, et siin saalis saab välja öelda, kuidas asju tuleks teha või ei tuleks teha. Nüüd, te tõite oma küsimuses välja, et see eelnõu võib olla põhiseadusega vastuolus. Minu teadmise kohaselt on see põhiseadusega kooskõlas. Aga loomulikult, ma olen alati rõhutanud, et me peame kindlustama selle, et Eesti on õigusriik ja Eesti jääb õigusriigiks. Ja see võimalus on olemas. Kui mõni põhiseaduslik institutsioon soovib pöörduda näiteks Riigikohtusse, siis see võimalus on ju olemas. Ja lõpuks annab hinnangu Riigikohus, kui see vaidlus läheb nii kaugele, kas eelnõu on põhiseadusega kooskõlas või ei ole. Nüüd edasi, te ütlesite, et teie ajal tehti palju head. No ma olen seda ju teile mitmeid kordi öelnud, härra Rõivas, et tehti palju head. Ma olen teid isiklikult kiitnud väga paljude asjade eest. Te teate seda väga hästi. Aga vaat selle kaitsekulude protsendiga meil pole minu arvates kellelgi mõtet väga mängida ja sellega uhkeldada. Te teate ise, et see protsent SKP-st muutub kaitsekulude eelarveperioodi jooksul võib-olla viis korda ja see näitaja ei anna midagi. Oluline on, et me täidaksime oma lubadusi, hoiaksime selle üle 2%. Ja seda on tehtud juba viis-kuus aastat, see on tõesti oluline, väga tähtis saavutus ja sellega tuleb edasi minna. On hea meel, et ka praegune valitsus hoiab seda eelmise valitsuse head põhimõtet, et kaitseinvesteeringute fondi tuleb raha juurde panna. Kindlasti ma ootan teie huvitavat teist küsimust.

Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetame selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

9. 13:52 Teehoiukava

Esimees Henn Põlluaas

Küsimus nr 9: esitab Aivar Sõerd ja vastab majandus- ja taristuminister Taavi Aas. Palun!

Aivar Sõerd

Austatud juhataja! Austatud minister! Valitsus kinnitas hiljuti teehoiukava. Paraku on selles teehoiukavas silmatorkavalt suured lüngad ja tühimikud. Tänavu on riigiteede hoiuks ette nähtud kokku 280 miljonit eurot ja sellest suurem osa läheb olemasoleva teevõrgu säilitamiseks ja 100 miljonit arenduseks. Aastaks 2023 kuivab see summa kokku 209 miljoni euronit ja arenduskulu 25 miljoni euronit. Et tänasel tasemel säilitada teehoiuraha, selleks on vaja 2023. aastal 70 miljonit juurde. Aga lisaks sellele olete ju välja käinud suurejoonelise ja suhteliselt tühja PPP kava. See PPP kava tähendab ju seda, et neid PPP teelõike hakatakse ehitama juppide

kaupa ja need tuleb erasektorilt välja osta. Esimene teelõik, 21 kilomeetrit Libatse–Are peaks teie väitel optimistliku prognoosi järgi juba aastal 2021 või 2022 valmis saama. See tähendab, et pärast seda tuleb hakata tegema PPP tagasimakseid. Kas teil on arvutusi, kui suured need tagasimaksed on? Minule teadaolevalt võib see suurusjärg olla 150 miljonit eurot aastas. Küsimus ongi, kuidas see tühimik täidetakse, sest eelarvestrateegias seda raha ei ole. Kust tuleb olemasoleva arendusega seotud puudu jääv raha? Kust tuleb PPP tagasimaksete raha?

Majandus- ja taristuminister Taavi Aas

Austatud Riigikogu esimees! Austatud Riigikogu liikmed! Austatud küsija! Ma alustan sellest, et tegelikult see teehoiu kava käsitleb esimest korda põhjalikult 2 + 2 teede väljaehitamist. Alates sellest, et on ette nähtud ka raha selleks, et neid teid projekteerida, et teha ettevalmistustöid. Reformierakond on olnud võimul väga pikalt ja paraku on nii, et selle pikalt võimul oldud aja jooksul oleks olnud võimalus vähemalt need teed ära projekteerida, kui mitte neid valmis ehitada. Täna me tegeleme tagajärgedega: see on tegemata.

Nüüd küsimus, miks aastal 2023 teeraha väheneb. Ma usun, te teate sama hästi kui mina seda põhjust. Aga kordan siis üle. Selles teehoiukavas pole arvestatud ei tulevase perioodi vahendeid ega selle perioodi tulemusreservi. Kui need summad selguvad, siis saab neid ka selles teehoiukavas kajastada. Siin on kirjas täpselt need numbrid, mis on olemas eelarvestrateegias. Kui summad selguvad, kui saame teada, kui suured on tulevased vahendid, kui suured on reservi kasutamise summad, siis need kantakse riigi eelarvestrateegiasse ja sealt edasi saab need kajastada ka teehoiukavas. Muide, ma arvan, et on väga õige kajastada plaanid teehoiukavas nii, nagu on riigi eelarvestrateegia võimalused.

Mis puudutab PPP-d, siis ka selles teehoiukavas – ma usun, et te olete selle läbi lugenud ja teate seda sama hästi kui mina – on kirjas, et juhul kui valitsus otsustab kasutada 2 + 2 teede väljaehitamiseks PPP varianti, siis teehoiukava vastavalt muudetakse. Need on kindlasti väga suured otsused ja see kindlasti mõjutab väga oluliselt ajagraafikut, mis aja jooksul need 2 + 2 teed välja ehitatakse. Loomulikult tuleb seda kajastada ka teehoiukavas.

Mis puudutab 150 miljonit, siis ma arvan, et see on hinnanguline summa. Võimalik, et need maksed jäävad 100–150 miljoni vahele, aga see on juhul, kui kõik 2 + 2 teed on välja ehitatud. Ja oma jutu alguse juurde tagasi jõudes väidan, et kui Reformierakonna väga pika võimuloleku aja jooksul oleks need teed välja ehitatud, siis oleks need arvud kindlasti palju väiksemad.

Esimees Henn Põlluas

Aitäh! Kahe lausega küsimus ja vastus. Jürgen Ligi, palun!

Jürgen Ligi

Härra Aas, on labane ette heita asju, mida minevikus ei ole tehtud, vastuses selle kohta, mida te ise teete. See on labane. Aga mu küsimus on teehoiuministrile. Põhiseadus keelab teehoiuministril olla mitmes ametis, nüüd te olete ühes ametis saanud kriminaalasja teie alluvusvaldkonnas. Öelge, kuidas te neid mitut ametit olete saanud pidada ja mis järeldusi te teete enda suhtes. Ma pean silmas Tallinna keskhaiglaga seotud kriminaalasja.

Majandus- ja taristuminister Taavi Aas

Aitäh küsimuse eest, kuigi ma ei saa hästi aru, kuidas on see seotud teehoiukavaga. Aga mis puudutab seda nõukogu esimehe kohta, siis ma olen selles küsimuses konsulteerinud riigisekretäriaga, küsides, kas see on õiguspärane, kui ma seda kohta edasi täidan, ja olen saanud vastuse, et nii see on. Mis puudutab kriminaalasja, siis ma arvan, et te saite samamoodi nagu minagi lugeda prokuratuuri avaldust, et kriminaalasja algatamine või mittealgatamine otsustatakse pärast seda, kui toimingud on läbi viidud.

Esimees Henn Põlluas

Aitäh! Ma tänan küsijaid! Ma tänan ministreid vastuste eest! Infotund on lõppenud.